

Ročník 6 / číslo 9

září 2017

30,- Kč / 1,50 €
nebo výhodné předplatné

KRUŠNOHORSKÝ ERZGEBIRGE WELT

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ

HORY – ZÁPAD

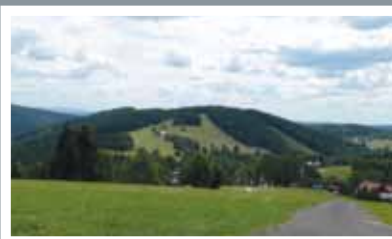
Z obsahu:

*Výlet kolem
přehrady Carlsfeld*
Čtěte na str. 12

*Odeř – jedna z nejstarších
obcí v Krušnohoří*
Čtěte na str. 22

*Krušnohorská hřebenovka
Horní Blatná – Aschberg*
Čtěte na str. 24

Začal školní rok

První dotek podzimu

Pestrobarevné skupinky dětí před školami jsou neklamným znamením, že čas prázdnin je nenávratně pryč a letní chaos střídá pravidelný řád docházky do škol nebo do zaměstnání. Předzvěsti nastupujícího podzimu jsou občasně ranní mrazíky a sytě zelená barva přírody pomalu mění svůj nádech směrem do žlutookrova. Málokdo z nás si při sběru letošní bohaté nabídky lesních plodů uvědomuje, že za pár týdnů se prvními vložkami přihlásí nastupující zima.

Doprovází nás nejenom pravidelné střídání cyklů přírodních, ale i celospolečenských, mezi které bezesporu patří období volební. A jak to letos vypadá, bude nastávající podzim pestře barevný nejen v přírodě, ale i ve všech projevech začínající předvolební kampaně? Podle stavu a charakteru přírody a počasí se snažíme usuzovat, co nám pro další období slibuje nebo nabízí. U politiků se podle jejich stavu a charakteru už můžeme řídit těžko, navíc něco slibují, bez ohledu na splnitelnost, vždycky všichni. Ovšem i tak pojďme po-

Kam se to sluníčko ztrácí?

ctivě volit a volme s rozmyslem, aby rostly nejen nám naše příjmy a státu HDP, ale všem hlavně radost z plnohodnotného života ve svobodné společnosti.

Protože září patří v Krušných horách mezi nejkrásnější měsíce v roce, až na výjimky, ozdobené dny „babího léta“, se toto období přímo nabízí k výletům a vycházkám do přírody. Proto i v tomto

čísle Luftu předkládáme na výběr více možností, kam se podívat nebo co navštívit. Na své si jistě přijdou ještě i vytrvalí sběrači lesních plodů, než jejich sezonu definitivně ukončí nástup zimy.

Proto neváhejte a vydejte se včas vychutnat vše, co nám s časovým omezením měsíc září dává k dispozici.

Vaše redakční rada

Z obsahu / Aus dem Inhalt

Ze společnosti a kultury: Za Milanem Michálkem <i>Kultur und Gesellschaft: Zu Milan Michálek</i>	4
Aktuality: Blízké setkání se španělským mastinem <i>Aktualität: Die nahe Begegnung mit dem spanischen Mastin</i>	4
Ze společnosti a kultury: Další díl autorského čtení <i>Kultur und Gesellschaft: Der nächste Teil der Autorlesung</i>	5
Ze společnosti a kultury: Hasiči v Pozorce slavili <i>Kultur und Gesellschaft: Die Freiwillige Feuerwehr in Pozorka hat gefeiert</i>	5
Historie: Bývalý politický okres Nejdek – jeden okres a dvě nářečí <i>Geschichte: Der ehemalige politische Bezirk Nejdek – ein Bezirk und zwei Dialekte</i>	6
Aktuality: Mezinárodní historické sympozium v Ostrově <i>Aktualität: Das internationale historische Symposium in Ostrov</i>	7
Ze společnosti a kultury: Zajímavé kulturní a sportovní akce v regionu <i>Kultur und Gesellschaft: Interessante Kultur- und Sportveranstaltungen in der Region</i>	8
Ze společnosti a kultury: Tajemství perninské mýtiny <i>Kultur und Gesellschaft: Das Geheimnis des Bäringer Waldlichtung</i>	9
Historie: Přísečnická hudební škola <i>Geschichte: Die Musikschule in Přísečnice</i>	10
Historie: Požární řád v Perninku <i>Geschichte: Feuwehrordnung in Pernink</i>	11
Tip na výlet: Okruh kolem přehrady Carlsfeld <i>Ausflugstipp: Eine Runde um die Talsperre Carlsfeld</i>	12

Sport: Krušnohorci na nejvyšší hoře světa <i>Sport: Die Erzgebirger auf dem höchsten Berg der Welt</i>	16
Sport: West Cup Nejdek 2017 <i>Sport: West Cup Nejdek 2017</i>	17
Sport: Volejbalový turnaj Hřebečná Cup již po šestnácté <i>Sport: Das Volleyballturnier Hřebečná Cup schon zum sechzehnten Mal</i>	18
Sport: Devátý ročník Běhu na vlak v Perninku <i>Sport: Der neunte Jahrtag des Laufes zum Zug in Pernink</i>	20
Ze společnosti a kultury: Oslavy 115 let rozhledny Pajndl <i>Kultur und Gesellschaft: Der Aussichtsturm Peindl hat sein 115-jähriges Jubiläum gefeiert</i>	20
Historie: Odeř – jedna z nejstarších obcí v Krušnohoří <i>Geschichte: Odeř – eine der ältesten Gemeinden im Erzgebirge</i>	22
Tip na výlet: Krušnohorská hřebenovka <i>Ausflugstipp: Erzgebirgskammtour Horní Blatná – Aschberg</i>	24
Ze společnosti a kultury: Letošní přebuzská pouť <i>Kultur und Gesellschaft: Diesjähriges Frühbußer Kirchweihfest</i>	28
Recept měsíce: Červená řepa – přírodní lék <i>Rezept des Monats: Die Rote Rübe – ein Naturmedikament</i>	30
Zaručené počasí: Sbohem prázdniny, sbohem léto <i>Das Wetter: Adieu Ferien, adieu Sommer</i>	31
Vážně nevážně: Krušnohorské vinobraní 2017 <i>Ernsthaft unernsthaft: Erzgebirgisches Weinfest 2017</i>	32

**Ročník 6 / číslo 9
ZÁŘÍ 2017**

MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY – ZÁPAD
Registrace MK ČR E 20467
Vydavatel KRUŠNOHORSKÝ LUFT,
o.p.s.
IČ 29160154
Ředitel Jiří Kupilík

Sídlo - Adresa redakce
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná
Kontakt tel: 602 415 187
E-mail herzgebirgeluft@seznam.cz
www.krusnohorskyluft.cz

Bankovní účet 253184266 / 0300
IBAN: CZ53 0300 0000 0002 5318 4266
BIC: CEKOCZPP
Cena výtisku 30 Kč/ks
Předplatné pololetní
V místě distributora 150 Kč/6 ks
Poštou na doruč. adresu 300 Kč/6 ks
Do zahraničí poštou: 18 EUR/6 ks

Inzerce cena podle velikosti
a opakování tisku po dohodě
s vydavatelem 602 415 187
E-mail: herzgebirgeluft@seznam.cz

Redakční rada

Jiří Kupilík, Lenka Löfflerová,
Michal Urban, Pavel Andrš,
Ulrich Möckel, Eva Kupilíková,
Václav Kupilík, Petr Mikšíček,
Hanuš Hron, Martin Liška,
Roman Kloc, Eva Nduwimana

Foto na titulní stránce: archiv Wlaštovky
Logo Lenka Michaluková
Kulturní programy Jana Picurová
E-mail: picu.japicu@gmail.com
Sportovní akce: Eva Nduwimana
evanduwimana@gmail.com

Distributoři

Abertamy - Lenka Löfflerová
Boží Dar - Jitka Peřina, Karel Picura
Horní Blatná - Eva Chlumská, Jiří Kupilík
Jáchymov - Jaroslav Oheč
Lesná - Dana Waldsteinová
Merklin - Hedvika Roznerová
Myslivci aj. - Ivana Pečimúthová
Nejdek - Alena Veselá, Pavel Andrš
Německo - Ulrich Möckel
Pernink - Kristina Košnerová
Pottůvka - Lenka Strauchová
Pstruží - Anna Heranová
Srní - Ivan Medek

Prodej

Abertamy - Maso Zacharda,
U Březiny, infocentrum
Boží Dar - Konzum Čáda,
infocentrum
Bublava - hotel Sport
Horní Blatná - U Gity
Hroznětín - městská knihovna
Jáchymov - muzeum, infocentrum
K. Vary - Krajská knihovna
- infocentrum
K. Vary - Z. Štréblová
Mariánská - horská chata Na Sluníčku
Nejdek - trafika, hotel Anna, lékárna
Nejdek - Jamajka
Ostrov - Dům kultury, Infocentrum
Pernink - U Patrika, květinářství
Pernink - infocentrum
Sokolov - Jaroslav Mudra
Tisová - Kukačka
Vysoká Pec - obchod - potraviny

Další distributoři jsou vítáni!

Náklad 940 kusů

**Uzávěrka příspěvků do příštího
vydání měsíčníku je 4. 10. 2017.**

Ohlédnutí za prázdninami

Zatímco pro někoho je to hodně špatná zpráva, někdo si naopak oddechne. Další prázdniny jsou neodvratně za námi a nic s tím nenaděláme.

Rozhodně nejkratší jsou ty učitelské. Než se pedagog nadechne, už stojí na startovní čáře dalšího školního roku. Rodičům, kteří obvykle disponují podstatně kratší dovolenou než jejich ratolesti, se toto magické období naopak nekončenně vleče, zvláště když babičky nejsou úplně k máni, tábory nejsou právě nejlevnější a sourozenců povícero. Pro ně se pomyslná hranice mezi koncem prázdnin a začátkem školního roku stává naopak cílovou páskou. Hlavně přežít!

Děti se projevují, co se této části roku týče, značně nevypočitatelně. Už první prázdninový týden mi přicházejí letní pozdravy s povzdech, že se těší do školy, jaké zažijí další dobrodružství, což je zvláště u těch, které nepatří právě mezi šprty, dosti podezřelé. Na druhém pólu této škály se nacházejí borci, kteří ještě poslední prázdninový víkend uvažují, zdali by se to nedalo na poslední chvíli přece jen uhrát na nějakou tu anginku nebo střevní chřipčičku... aspoň jeden den navíc! Jejich prázdninová pohlednice, pokud vůbec nějaká dorazí, má poměrně stručný obsah a vyznačuje z ní zodpovědná a neoblomná maminka za zády. Byl to přece domácí úkol! Zbytek se nachází někde mezi a v září do-

razi se zásobou kouzelných historek, bohatší o spoustu zkušeností nejrůznějšího druhu. Opálené, provoněné čerstvým vzduchem, vykrmené borůvkovými koláči a špekáčky od táboráků.

Období prázdnin se ovšem tak trochu dotkne i mnoha dalších, na první pohled by se zdálo, že nezúčastněných. Těší se na ně, anebo naopak netěší, prodejci zmrzliny, turistických vizitek, plavek,

pláštěnek, jízdenek, vstupenek či provozovatelé všech možných i nemožných turistických atrakcí, instruktoři letních sportů. Turistické průvodce musí donekonečna opakované důležité informace pronásledovat i ve snech. A co hasiči, vodní záchranáři, lékaři, policisté? Ať chceme, nebo ne, dva letní měsíce poznamenají skoro všechny. Veškerý život jako by přepnul do jiného režimu. A aby na světě byla rovnováha, když někdo povolí, jiný musí být o to víc ve střehu.

A jak to vypadá ještě o krůček dál? Jakoupak příchuť zanechaly asi tak prázdniny ve světě, na který si nemůžeme jen tak sáhnout? Víla Egerie s hořkostí prochází břehy Ohře, která je jí odpradávná svěřená, a pláče nad inventurou pozůstatků po vodáčích. Její sestra pečující o Teplou dodnes dumá nad kouzlem, jež by si poradilo s nadílkou převalující se pod jezy po filmovém festivalu. Dost možná je to duch Krušných hor, ať už je jim úspěšně vytvořená Marcebila, nebo jiná tajemná bytost, jejíž jméno a podoba nám není

dostupná, kdo klade do lidského vědomí horalů lehce provokativní otázky. Třeba jak velická by asi tak byla ta letošní úroda obalů od tatranek a čokoládových tyčinek všech značek odhozených v krušnohorských lesích, kdyby se snesla na jedinou hromadu...

Koneckonců i lesní ptactvo a zvěř každoročně ocení svou dávku decibelů z koncertů pod širým nebem a nejrůznějších oslav či halekačky ztracených houbařů. A co teprve počasí! „Tak má pršet, jak s pláčem vzývají zahrádkáři, nebo vyhnat sloupec teploměru ještě kousek nad pětáct, jak zní sborem od rybníků a koupališť? Co ty lidi vlastně chtějí?“ Borůvkový skřítek může dát konečně povel keříčkům, aby začaly shazovat barevné lístečky, pokud jim ještě nějaké po nájezdech česáčů s hřebeny zůstaly, a vydechly na své pouti k podzimu.

Už je to za námi, všichni nakonec nějak přežili a na nastolení oné zmiňované rovnováhy máme před sebou krásných deset měsíců.

Ivana Pečimůthová,
učitelka ve waldorfské
škole Wlaštovka

Ve středu 23. srpna zemřel ve věku 85 let Milan Michálek, bývalý starosta města Nejdku, předseda Kruhu přátel hudby a organizace JoN – Jde o Nejdek (rozhovor s ním byl otištěn v Luftu č. 1/2015). Poslední rozloučení se zesnulým se uskutečnilo v pátek 1. září v nejdeckém evangelickém kostele.

V Nejdku prožil Milan Michálek tři čtvrtiny svého života a nenašel by se snad nikdo, kdo by ho neznal či o něm nevěděl. Vždyť za dlouhá pedagogická léta se s ním setkaly tisíce žáků, kteří se připravovali na další život. Vedl je a vzdělával s citem sobě vlastním. Nezůstalo jen

u školní výuky, na řadu přišel i sport či kultura, společenské a politické aktivity. Nebyl osobností s velkým O jen v Nejdku a v regionu, přátelství a uznání našel i u bývalých německých obyvatel Nejdecka žijících zejména v bavorském Augsburgu.

Byl u řady místních událostí, jež dokumentoval fotoaparátem a videokamerou. V pokročilém věku a s obrovským elánem, který by mu kdekdo mladší mohl závidět, se neváhal pouštět do různých náročných projektů, jakým byla kupříkladu obnova Nejdecké křížové cesty.

Milan Michálek po sobě zanechal rozsáhlé dílo, ať již v podobě

fyzické (mj. spolupráce na vydání knih), nebo duševní. Ta je v každém z nás, kdož jsme měli tu čest s ním být. Ovlivnil generace lidí, u nichž rozvíjel krásu českého jazyka, lásku k umění, patriotismus a smysl pro vedení společenského života.

Nejdek přivítal Milana Michálka poslední červnový den roku 1954, kdy končil školní rok, a Nejdek a jeho obyvatelé se s ním rozloučili 1. září, tradičně v den začátku školního roku, i když tomu bylo letos zrovna jinak. V našich myslích však zůstává vzpomínka na něj i nadále živá.

Pavel Andrš

Blízké setkání se španělským mastinem

V srpnovém čísle Luftu jsme v článku „A co vlci“ informovali o opatřeních Horského statku Abertamy, s. r. o., na ochranu stád ovčí před možným napadením vlky. Vybraná volba padla na speciální plemeno pasteveckých psů, španělského mastina. Ten se již během letošního léta objevil jako doprovod při pastvě jak u Horní Blatné, tak na Hřebečné. A zde nastaly problémy kontaktů pes versus turista pěší, na kole či s domácím mazlíčkem. Cizí element v blízkosti stáda nenechal volně se pohybující mohutný psi ochránce bez povšimnutí a volil formu kontaktního doprovodu komentovanou hlasitým štěkáním.

A výsledek? Strach a obavy turistů z možného napadení. Proto jsme požádali jednatele Horského statku Abertamy, s. r. o., Petra Zacharda o vysvětlení, radu, jak se v dané situaci zachovat, na co si při vzájemném kontaktu se psem dát pozor, čeho se vyvarovat a jak případně vzniklé problémy s majitelem psa řešit.

Petr Zacharda k tomu uvedl: „Zmínění pastevečtí psi jsou na

rozdíle od jiných „domácích mazlíčků“ socializováni nikoliv s lidmi, ale s ovce. Pes si tedy myslí sám o sobě, že je ovce, a chrání svou smečku, v tomto případě ovčí stádo. Nevýhodou je jeho horší ovladatelnost. Ve Španělsku u těchto psů nebylo do dnešních dnů zaznamenáno napadení člověka. Jejich nepřítelem jsou šelmy jako vlk, rys či medvěd. Člověk je ve své podstatě vůbec nezajímá do doby, než se přiblíží k jejich teritoriu, to znamená do blízkosti stáda ovčí, která hlídají. Proto doporučujeme nepohybovat se v blízkosti ovčích stád a své vlastní psy mít na vodítku.“

Toto vyjádření ale neřeší jeden základní problém (pro většinu neinformovaných lidí), jak se nepohybovat v blízkosti stáda, když se stádo pase v plné turistické sezoně (o prázdninách) v bezprostřední blízkosti značené cesty pro pěší nebo cykloturisty. Zeptali jsme se proto Petra Zachardy ještě jednou, zda by bylo možné najít nějaké oboustranně vhodné řešení a vznikajícím problémům předcházet.

A jeho odpověď? „Celá záležitost je složitá a dalo by se o ní

dlouho diskutovat a polemizovat, jak z pohledu nás, zemědělců, kteří chceme chovat ovce, tak z pohledu vyznavačů turistiky nebo různých skupin ochránců přírody, kteří hájí výskyt vlků. A nesmím samozřejmě vynechat ani náš stát, který sice chce oboje, jak ovce, tak vlky, ale s tím spojenou problematiku zatím náležitě neřeší. A tak si musíme pomáhat, až na chytré rady odborníků, sami. Ovšem abych se

vrátil ke konkrétnímu problému. Samozřejmě pracujeme na zlepšení informovanosti na internetových stránkách Karlovarského kraje včetně dotčených obcí, plánovaným vyvěšením informačních letáků a s městem Abertamy připravujeme kynologickou naučnou stezku. Jiná opatření nejsou bohužel v dané situaci v našich silách,“ konstatoval Petr Zacharda.

Jiří Kupilík

Další díl autorského čtení

V restauraci a penzionu Kukačka na Tisové patřil nedělní podvečer 3. září již devátému dílu autorského čtení současných autorů v rámci 1. česko-německého literárního putování. Radka Janků,

teprve osmnáctiletá nejdecká autorka a studentka Gymnázia Ostrov, přečetla svoji povídku „Záhadný muž s pelerínou“ a následně i svoji novou povídku opět vzešlou z vyprávění předků.

Zároveň byly prezentovány i další povídky: „Taxi do Berlína“ autora Stefana Tschöka a „Kalich smrti“ od Ralfa Alexe Fichtnera. V češtině je četl Miroslav Dvořák a v němčině stejně jako povídku

nejdecké autorky Rüdiger Kempt. Autorské čtení doprovodil zpěvem Zbyněk Drda, vítěz třetí řady soutěže Česko hledá Superstar (2006).

Pavel Andrš
foto: Petr Janků

Hasiči v Pozorce slavili

Ocenění převzal i dlouholetý velitel Kurt Třeba (vlevo)

V sobotu 19. srpna byla Pozorka ve znamení oslav 115 let existence místního dobrovolného hasičského sboru. Návštěvníci si prohlédli prostory hasičské zbrojnice, kde byla vystavena hasičská technika a fotodokumentace ze života jednotky. Nejdečtí kynologové předvedli práce se psy, nechyběla ani ukázka zásahu integrovaného záchranného systému (vyprošťování člověka z automobilu) či uhašení hořícího vozu. K vidění byla dále starší hasičská vozidla a z těch nových

bezesporu zaujala čtyřkolka ve službách Obvodního oddělení Policie ČR Nejdek.

Během slavnostního dne obdrželi členové hasičského sboru vyznamenání za svoje aktivity ve prospěch sboru. Celým dnem provázeli Zdeněk Macháček, hasič a někdejší velitel Sboru dobrovolných hasičů Nejdek. O kulturní program se postaraly hudební kapely (například Crash, Old Boys) a zábava pokračovala až do nočních hodin.

Pavel Andrš
foto: Christian Třeba

Bývalý politický okres Nejdek – jeden okres a dvě nářečí

Nářečí neboli dialekty nejsou porušením spisovného jazyka, ale výsledkem jeho dlouhodobého samostatného historického vývoje. Lidé, kteří v minulosti žili v malých uzavřených regionálních oblastech (skupinách několika sídel), se vzájemně vyznačovali odlišnou jazykovou výstavou. Bylo tomu tak i v Krušnohoří.

Stávalo se tak zejména kvůli nevolnictví zrušeného Josefem II. až v roce 1781. Do té doby probíhala jen nepatrná výměna obyvatel mezi panstvími a sídelními lokalitami. Prakticky teprve od konce 18. a v průběhu 19. století se zvýšeným pohybem obyvatel (především do měst) a uplatňováním spisovného jazyka ve školách, literatuře a v úřadech začalo docházet k tomu, že nářečí se začala pomalu stávat okrajovou záležitostí, jež měla uplatnění ponejvíce ve venkovském domácím prostředí.

Rozdílnosti nářečí se mohou projevat ve všech stránkách jazyka – ve znění jednotlivých hlásek, přízvuku, zásobě a významu slov, v mluvnických tvarech a jejich užívání. Nejvýrazněji se však jazyk jednoho nářečí od druhého liší svým zvukem.

Německo, Rakousko a německojazyčná část Švýcarska jsou považovány za oblast s nejvyšším počtem nářečí na světě. Na tomto území jich bylo napočítáno sto šedesát a všechny jsou příbuzné se společným spisovným jazykem. V důsledku pohybu obyvatelstva po druhé světové válce a díky rozhlasu a televizi už Němci téměř všem německým dialektům rozumí. Dřív to ovšem bylo jiné. Na některých místech na sebe dialekty narážejí a dřív s tím byly docela problémy.

Protože v minulosti lidé jen málokdy opustili svou domovskou obec, mluvili jen svým nářečím, které v jednotlivých obcích vykazovalo určité odchylky, a jen svému nářečí také rozuměli. V Abertamech se například o obyvatelích jen osm kilometrů vzdáleného Božího Daru říkalo, že mluví saským krušnohorským nářečím. „Jablkem sváru“ byly například hlásky „a“ a „i“. V Abertamech se říkalo „Arzgebarch“, na Božím Daru „Arzgebirch“ (spisovně Erzgebirge, tedy Krušné hory). Rodiče mi také vyprávěli, že staří lidé měli dříve problém se domluvit, když museli někdy z hor sejít dolů do Nejdku

na okresní hejtmanství. V Nejdku se mluvilo nejdeckým nářečím, v horách krušnohorským, tedy dvěma naprosto odlišnými dialekty. Pokud se tedy lidé na okresním hejtmanství nedomluvili, museli přejít do spisovné němčiny. Spisovná němčina se vyučovala jen ve škole, a protože se v každodenním životě nepoužívala, šla i taková domluva dost ztuhla.

Jako příklad uvádím proslov, který pronášel jeden Barchkástnmā (člověk, který obcházel kraj a předváděl pohyblivý, zmenšený mechanický model stříbrného dolu) ve směsi krušnohorského nářečí a spisovné němčiny ve školách, kde žákům svůj model popisoval: „*Hier segn se meine Herrschafft des Silberbergwarch vo Jachimstol, wos 400 Lächter tief unter der Erdn dersoffen is. Der obere Teil is über der Erdn – am Tage. Des do is alles unter der Erdn...*“ Ve spisovné němčině by proslov zněl takto: „*Hier sehen Sie, meine Herrschaften, das Silberbergwerk von Joachimsthal, das 400 Lachter tief unter der Erde voll Wasser gelaufen ist. Der obere Teil ist über der Erde, am Tage. Das da ist alles unter der Erde...*“

Zde je český překlad: „*Zde vidíte, vašnosti, stříbrný důl v Jáchymově, který je plně zatopen vodou 400 sáhů pod zem. Horní část je nad zemí. Tohle všechno je pod zemí...*“

Celý text byl spolu s fotografiemi originálního modelu dolu z roku 1870, vystaveného v Heimatmuseum Stadt- und Landkreis Neudek v Augsburgu, zveřejněn v Krušnohorském Luftu v listopadu 2014.

V našem kraji se tedy stýkala dvě nářečí, na Chebsku až po Nejdek nářečí chebské („egerlandské“), příbuzné s nářečím severobavorským, kterým se dnes mluví například v okolí Tirschenreuthu. Dialekt zvaný „neidekerisch“, kterým se mluví na Nejdecku, je poddruhem chebského nářečí. Bezprostředně s ním sousedil dialekt krušnohorský, jedno z nářečí

Budova nejdeckého hejtmanství (okresního úřadu), dnes poliklinika

Politický okres Nejdek se zakreslením hranice nářečí (zeleně). V jižní části Nejdecka se hovořilo „neidekerisch“, v severní a východní „erzgebirgisch“

východofranských, používaných například v okolí bavorského města Lauf an der Pegnitz. Ručně jsem načrtl mapku bývalého politického okresu Nejdek a do ní zakreslil hranici mezi nejdeckým a krušnohorským nářečím.

Z oslavné básně o Nejdku v nejdeckém nářečí otiskujeme první sloku, následovanou překladem do krušnohorského nářečí a do spisovné němčiny.

Dot wou da Wach va Karlasbod
nouch Sachsen geiht,
an der Rohla fot
und macht baran Fels
a hüsch scharfs Eck,
dot an den Wech,
dou liegt Neidek.

Dort wo dr Waach vo Kärlsbood
nooch Sächsn gieht,
ân dr Rohlau fort
on mâcht beren Felsn a hübsch

schârfs Eck,
dort ân dan Waach,
doo liecht Neidek.
(*â je hláska mezi „a“ a „o“*)

Dort wo der Weg von Karlsbad
nach Sachsen geht, an
der Rohlau entlang
und macht bei einem Felsen ein
hübsch scharfes Eck,
dort an diesem Weg,
da liegt Neudek.

Johann Wolfgang von Goethe píše, že dialekt je živel, kterým dýchá duše. Je to řeč, kterou se člověk spontánně naučí od rodičů, řeč, která se ve školách nevyučuje. Ukazuje, odkud člověk je, má tedy hodně společného s krajinou, dětstvím a domovem.

Josef Grimm
překlad: Roman Kloc
foto: archiv Pavla Andrše

Mezinárodní historické sympozium v Ostrově

Ve dnech 11. a 12. října se v Ostrově bude konat za podpory Karlovarského kraje první ročník historického sympozia na téma „Toskánští Habsburkové a ostrovské panství“. Záštitu nad ním převzali senátor Parlamentu České republiky Jan Horník a hejtmanka Karlovarského kraje Jana Vildumetzová.

Sympozium je jakýmsi ohlednutím za výstavou „Toskánští Habsburkové a ostrovské panství 1808–1918“, která byla nainstalována ve výstavních prostorách Staré radnice v Ostrově do 2. dubna 2017. Bude navazovat na výstavu a rozšiřovat poznatky o sekundogenituře (vedlejší větvi) rodu Habsburg-Lothringen.

Sympozium je věnováno Leopoldovi II. Toskánskému, neboť v letošním roce uplyne právě 220 let od jeho narození. Zazní během něj příspěvky od významných českých a rakouských historiků a archivářů v širokém spektru témat souvisejících nejen s osobností Leopolda II. Toskánského a jeho rodinnými příslušníky, ale i s ostrovským panstvím, uměleckými památkami, mecenášskou činností atd. Účast na sympoziu přislíbili i příslušníci sekundogenitury rodu Habsburg-Lothringen.

Ostrovský zámek kolem roku 1930

Sympozium zahájí arcivévoda Radbot Habsburg-Lothringen, který je praprapravnukem Leopolda II. a jeho druhé ženy Marie Antonie. Další zajímavé příspěvky přednesou Irmgard Pangerl z Rakouského státního archivu ve Vídni, Helga Schwendinger, historička a autorka biografie o Ludvíku Salvátorovi (syn Leopolda II.), a Wolfgang Löhnert z Vídně.

Česká republika bude zastoupena Jakubem Mírkou ze Státního oblastního archivu v Plzni, Pavlem Onderkou z Náprstkova muzea v Praze či Danou Stehlíkovou a Petrem Maškem z Národního muzea Praha. Za Národní památkový ústav, generální ředitelství, přednese svůj příspěvek Naděžda Kubů a za Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Lokti, Lubomír Zeman. Město Ostrov svými

příspěvky budou reprezentovat Zdeňka Čepeláková ze Spolku přátel města Ostrova a Miluše Kobesová, odborný garant sympozia a kurátorka výstavy Toskánští Habsburkové a ostrovské panství 1808–1918.

Program s časovým harmonogramem je zveřejněn na webových stránkách města Ostrov.

Miluše Kobesová,
odborný garant sympozia

Doporučujeme kulturní, společenské a sportovní akce

Kulturní akce

- 16. 9. - KČT: Vandr kolem Kraslic (náměstí Kraslice; 9:00)
- 16.–17. 9. - Dny evropského dědictví (Karlovy Vary)
- 17. 9. - Pietní akt u pomníku Antonína Dvořáka
(Dvořákovy sady, Karlovy Vary; 16:00)
- 17. 9. - Mše za Antonína Dvořáka
(kostel sv. Máří Magdalény, Karlovy Vary; 17:00)
- 19. 9. - Taneční odpoledne
(hotel Modrá hvězda, Horní Blatná; 14:00–18:00)
- 23. 9. - 11. Svatováclavské setkání (Ryžovna, 10:00–18:00)
- 23. 9. - Svatováclavská slavnost
(Waldorfská základní škola Wlaštovka, Karlovy Vary; 11:00–19:00)
- 24. 9. - Michaelská pouť (Ostrov; 9:00–16:00)

Koncerty, divadla

- 14. 9. - KSO: Zahajovací koncert festivalu
Dvořákův karlovarský podzim
(Grandhotel Pupp, Karlovy Vary; 19:30)
- 16. 9. - Štěpán Markovič
(kostel Zvěstování Panny Marie, Ostrov; 17:00)
- 16. 9. - Karlovarský symfonický orchestr, dirigent Jan Mikoláš
(Tržní kolonáda; 18:30)
- 20. 9. - KSO: R. Wagner: Rienzi, přehra, F. Liszt: Klavírní koncert č. 2
A dur, A. Dvořák: Symfonie č. 4 d moll
(Lázně III., Karlovy Vary; 19:30)
- 21. 9. - POEZIE & JAZZ: Raymond Carver – Ultramarín
(Galerie Drahomíra, Karlovy Vary; 18:00)
- 22. 9. - Rusalka (Karlovarské městské divadlo; 19:30)
- 28. 9. - KSO: Závěrečný koncert festivalu
Dvořákův karlovarský podzim
(Grandhotel Ambassador Národní dům; 19:30)

Výstavy, přednášky

- 20. 9. - Mgr. Petr Mikšíček: Vývoj sudetských oblastí s přihlédnutím
ke Krušnohoří (Krajská knihovna Karlovy Vary; 17:00)
- 20. 9. - Michal Novotný: Počátky rodů Šliků na Chebsku a Loketsku
(infocentrum, zámek Ostrov; 17:00)
- 21. 9. - Mgr. Kristýna Matějů, Ph. D.: Hautfresser a spol. aneb vývoj
lázeňské léčby v Karlových Varech (Muzeum Karlovy Vary; 17:00)
- 23. 9. - Mgr. Jan Nedvěd: Vybrané úteky z jáchymovských lágrů
(Muzeum Královská mincovna Jáchymov; 17:00)
- 18. 10. - Mgr. Petr Mikšíček: Proměny sudetské krajiny ve 20. století
(Krajská knihovna Karlovy Vary; 17:00)
- 21. 9. – 5. 11. - Vladimír Novák – obrazy, kresby
(Interaktivní galerie Becherova vila,
Karlovy Vary; vernisáž 17:00)
- do 1. 10. - Petra Buzková PJOTRA – Návraty k sobě (Letohrádek Ostrov)
- do 1. 10. - Lukáš Tůma / Zá-ti-ším (Letohrádek Ostrov)
- do 1. 10. - Ve stínu šapitó – Motiv cirkusu ve sbírkách
Galerie umění Karlovy Vary (Letohrádek Ostrov)
- do 14. 10. - Vejprty známé i neznámé (Galerie Jaro, Vejprty)
- do 29. 10. - Joža a Franta Uprkovi ze sbírek GVV v Hodoníně
(Galerie umění, Karlovy Vary)
- do 29. 10. - Přírůstky 2006–2016 / obrazy, sochy
(Galerie umění, Karlovy Vary)
- do 31. 10. - Markéta Lemberk, František Moudrý – Polibek Múzy
(Galerie Drahomíra, Karlovy Vary)
- do 12. 11. - Vlastimil Květenský – Já jsem se nevymyslel
(Muzeum Karlovy Vary)
- do 12. 11. - Móda jako hokus-pokus (Stará radnice, Ostrov)

Kina

- 16. 9. - Mimi šéf (kino Pernink; 18:00)
- 23. 9. - Masaryk (kino Pernink; 18:00)
- 30. 9. - Miluji tě modře (kino Pernink; 18:00)
- 7. 10. - Zapomenutá vesnice (kino Pernink; 18:00)
- 14. 10. - Život (kino Pernink; 18:00)

Sport

- 16. 9. - Běh okolo Jahodovky (Boží Dar)
- 16. 9. - Drei-Talsperren-Marathon (Eibenstock)
- 16. 9. - Krušnohorský pohárek – paralelní slalom (Stříbrná)
- 23. 9. - Radon RUN Pec (Rudná/Vysoká Pec)
- 23. 9. - Hroznatův běh (Hroznětín)
- 23. 9. - Rotavské pahorky (Rotava)
- 23. 9. - Běh kolem Domáciho vrchu (Kraslice)
- 30. 9. - Sparkassen FIS Continental Cup – skoky na lyžích (Klingenthal)
- 30. 9. – 1. 10. - Czech Downhill Tour (Klínovec)
- 7. 10. - 7 pohoří – Krušné hory (Plešivec)
- 7. 10. - Fichtelberglauf (Neudorf-Fichtelberg)
- 7. 10. - Kraslická desítka (Kraslice)
- 14. 10. - Nejdecký kros (Krásná vyhlídka/Křížový vrch)
- 28. 10. - Běh na Blaták (Horní Blatná)

Karlovarské muzeum zve na Muzejní akademii

V letošním roce slaví Muzeum Karlovy Vary 150 let od svého založení. Při té příležitosti připravilo cyklus šesti přednášek Muzejní akademie, který se uskuteční v hlavní

Lázeňský host v roce 1883

budově muzea na Nové louce v Karlových Varech. Součástí cyklu budou také komentované prohlídky nové stálé expozice muzea, jež tematicky navážou na danou přednášku.

Muzejní akademie začala 7. září přednáškou historika Stanislava Burachoviče o nejstarší historii muzeí v Karlových Varech a bude pokračovat 21. září přednáškou Kristýny Matějů „Hautfresser a spol. aneb vývoj lázeňské léčby v Karlových Varech“. Další přednášky se uskuteční 5. a 19. října, jejich téma a jména přednášejících se zájemci dozvědí na webových stránkách muzea a muzejním Facebooku.

Pro absolventy Muzejní akademie bude na závěr připraven test znalostí o muzeu. Tři nejlepší řešitelé budou odměněni volnou rodinou vstupenkou do Muzea Karlovy Vary a do Muzea Královská mincovna v Jáchymově. Všem absolventům kompletního

cyklu muzejní akademie bude na závěr rovněž předána drobná pozornost.

Přehled přednášek (nejde o striktní pořadí, v němž se přednášky uskuteční):

Nejstarší historie muzeí v Karlových Varech – od soukromého muzea Antona Pittroffa až po muzeum Karla Marxe (přednášející PhDr. Stanislav Burachovič)

Hautfresser a spol. aneb vývoj lázeňské léčby v Karlových Varech (Mgr. Kristýna Matějů, Ph.D.)

Přírodovědné sbírky muzea – přírodovědci a přírodovědné spolky v Karlových Varech a okolí (RNDr. Jan Matějů, Ph.D.)

Karlovarské spolky a kluby před 1. světovou válkou (Mgr. Lukáš Svoboda)

Historie archeologického bádání na Karlovarsku a archeologie v Muzeu Karlovy Vary (Bc. Jan Tajer)

Staré lázně

Vřídlo, vřidelní voda a vřídlovec (RNDr. Tomáš Vylita, Ph.D.)

Lev Havlíček

Tajemství perninské mýtiny

V pátek pětadvacátého srpna se sál kina v Perninku zaplnil do posledního místečka. Diváci všech věkových kategorií při premiéře hudební pohádky Tajemství perninské mýtiny divadelního sou-

boru Kopec od samého začátku přestavení hořeli nedočkavostí, v čem to tajemství vlastně vězí. Děj prezentovaný jak mluveným slovem, tak zpěvem za doprovodu hudebních nástrojů, na kterém

se značnou měrou podílel i dětský pěvecký soubor, prozradil, že avizovaná hudební pohádka je bohužel skutečností, a to nejen v rámci lokality perninské mýtiny. My všichni si můžeme sa-

mozřejmě zatím jenom přát, aby vše mělo tak dobrý pohádkový konec, náležitě okořeněný humorem, jako tento pátek večer v perninském kinosále.

Jiří Kuplík

Děj na jevišti vrcholí

Dětský pěvecký sbor v akci

Přísečnická hudební škola

O to, aby se přísečnickým dětem dostalo patřičného hudebního vzdělání, a byly tak lépe připravené na své povolání, se zasazoval již v polovině 19. století místní sbormistr Wenzel spolu s Josefem a Dionysem Göhlerovými. Plat za výuku měli mizerný, ovšem mnoho jejich žáků se jim posléze odvděčilo dárky z cest. První skutečnou privátní školu hry na smyčcové nástroje založil v Přísečnici roku 1882 Wilhelm Rauscher. V roce 1896 se z ní stala pověstná městská hudební škola.

Městem financovaná škola si kladla jediný cíl, a to v šesti ročních letech vychovat výborné muzikanty či členy orchestru. Učilo se tady nejen zpěvu, ale i hře na všechny smyčcové a dechové nástroje, klavír, varhany nebo bubny. V hodinách teorie se vyučovaly akordy, kontrapunkt a hudební historie. Vysvědčení z přísečnické hudební školy opravňovalo k dalšímu studiu konzervatoře u nás i v cizině. Prvním ředitelem byl Wenzel Schmidt, který později vedl hudební a houslařskou školu v krušnohorských Lubech (byla založena roku 1873).

Ještě starší než škola v Lubech byla škola v Kraslicích založená roku 1866. Její nejznámější ředitel, Franz Ludwig, pocházel z přísečnické hudební rodiny. Učil v Kraslicích nejen výborné muzikanty, avšak také věhlasné výrobce nástrojů. Narodil se v roce 1848 v Přísečnici. Již jako třináctiletý doprovázel svého otce na dlouhé pěší cestě do Plzně, Rakouska a Štýrska. Domů do Přísečnice se vrátili až po devíti měsících. V roce 1863 došli dokonce až do Bosny. S pětičlennou kapelou procestoval Rusko. Franz hrál na

Hudební škola v Přísečnici kolem roku 1910

housle, jeho otec na violu. Sestra hrála na cello a sestřenice na flétnu, housle a kytaru. Z cest si tenkrát přivezli tolik kaviáru, že ho mohli jíst polévkovými lžicemi. Nutno podotknout, že kaviár již tenkrát býval vyhlášenou a drahou

pochoutkou. Při stavbě Suezského průplavu hrál v roce 1866 ve smyčcovém kvartetu pro stavební inženýry v přístavním městě Port Said. S kapelou občas cestovala i Franzova maminka Johanna, jež byla vynikající zpěvačkou a harfenist-

kou. Johanna Ludwigová přivezla do Přísečnice první cello, a učila na něm místní hrát.

Ale vraťme se zpět k přísečnické škole. Výuku zajišťovalo vždy osm až deset učitelů. V prvních 30 letech, tedy do roku 1926, tady vystudovalo na 4 000 žáků. Mnozí žáci přišli samozřejmě i odjinud. Bydleli však v Přísečnici a stálým procvičováním přispěli k tomu, že městečko bylo stále zaplněno hudbou. Žáci se přijímali ve věku nejméně deseti let, a museli tak současně navštěvovat dvě školy. Dopoledne v hudební škole probíhala výuka těch, kteří už vyrostli z měšťanky, odpoledne a vpoledvečer se vyučovali ti školou povinní. Hlavní dohled nad přísečnickou hudební školou měla pražská konzervatoř.

S koncem první světové války a s tím souvisejícími změnami ve společnosti byly nejlepší časy potulných kapel pomalu zpečetěny. Další ránu jim zasadil také razantní vývoj nových zábavních médií, jako byly gramofonové desky, rádio nebo film. Ti posled-

Místo, kde stávala Přísečnice, dnes halí voda přehradní nádrže

ní hrávali ještě ve 30. a počátkem 40. let povětšinou v lázeňských městech a turistických centrech Rakouska. Přes tento neblahý vývoj se přísečnická hudební škola těšila nadále velké oblibě, i když už nikoliv kvůli tomu, že by se díky studiu na ní někdo stal muzikantem z povolání. Ovšem vzhledem k tehdejšímu poměru byla poměrně levná možnost získat kvalitní základní hudební vzdělání stále lákavá. V Přísečnici člověk potkával lidi, kteří četli v notách stejně

jako v denním tisku. Hudební škola navíc vlastnila množství hudebních nástrojů. Lidé jdoucí kolem se často zastavovali, aby si poslechli zkoušky orchestru. Žáci zpívali i nadále v kostele, školní orchestr pak v letních měsících koncertoval v hudebním pavilonu městského parku.

Posledním ředitelem hudební školy byl Emil Müller, jenž byl v úřadu od roku 1930 až do odsunu německého obyvatelstva v roce 1946. Tento muž vynalezl flétnu pro jednoruké. Svým vynálezem chtěl

i lidem zraněným ve válce umožnit hrát na nějaký hudební nástroj. V muzeu ve městě Lohr am Main, jež je partnerským městem Přísečnice a po válce tam bylo odsunuto množství jejich obyvatel, si může návštěvník tento nevšední nástroj prohlédnout. Müllerova žena Lucie byla vynikající houslistkou a své umění také předávala dál svým žákům. Přísečnická muzikantka Gisela Hofmannová (zemřela 1983) se po odsunu dostala až do Kanady, kde si otevřela soukromou hudební

školu. Svou lásku k rodišti vyjádřila například v hudebních skladbách „Přísečnice“ a „Vzpomínky“.

Město Přísečnice bylo v letech 1973 a 1974 srovnáno se zemí. Celý průsmyk byl zatopen vodou a vznikla přehradní nádrž. Muzika dohrála, zpěv ustal a Přísečnici halí ticho vod. Těm, kteří odešli, a jejich potomstvu, však koluje v žilách láska k hudbě dodnes.

podle textu Eveline
a Hanse Müllerových
připravila Lenka Löfflerová

Při příležitosti 400. výročí založení města Perninku byla v roce 1932 vydána kniha „Aus der Vergangenheit der Bergstadt Bärning“ (Z minulosti horního města Bärning). Autorem byl místní rodák Johann Endt. Všechny informace o historii čerpal ze starých rukopisů, matrik a archivů.

O více než půl století později, v roce 1986, využil tuto knihu nově jmenovaný kronikář Vítězslav Bartoš. V té době totiž neměl Pernink kroniku žádnou a jako správný písmák chtěl mít historii tohoto krásného místa ve své knize zaznamenanou od počátku bytí. Kniha Johanna Endta se tak pro něj stala skvělou studnicí informací.

O požárech se Johann Endt zmiňuje v souvislosti s požárním řádem. Ten Pernink poprvé získal společně s obecním řádem roku 1562 a vydal jej majitel panství hrabě Jáchym Šlik. V něm se mimo jiné uvádělo, že každý majitel domu musel dávat pozor na oheň ve svém domě. Vypukl-li požár, aniž to majitel nebo chasa zpozorovali, následovala pokuta ve výši tři říšských tolarů. Dokud zvon vyzváněl na poplach, musel každý nosit vodu na ochranu svého krovu.

V 18. století se císař a český král Josef II. velmi věnoval otázkám hašení požárů. V roce 1785 byl k tomu vydán Všeobecný řád. Ka-

ždý dům měl být vybaven určitým počtem kožených věder nebo vysmolených slaměných košů, dále nesměly chybět žebříky na střeche, háky a další nutná zařízení. Kromě toho bylo nutno shromáždit stříkačky na kolech a nosítkách na jednom všeobecně přístupném místě. Na tato vybavení pak musel městský komoří několikrát v roce dohlédnout, zda jsou v pořádku. Ještě v roce 1811 bylo perninské radě opakovaně předneseno nařízení z roku 1785. Komoří Schmuck dostal příkaz zajistit pro město chybějící vybavení, stříkačku však nebylo možné sehnat. Teprve roku 1820 několik radních navštívilo v Plzni zvonáře Pavla Pernera se žádostí o její výrobu. Devatenáctého srpna téhož roku byla stříkačka vyrobena. Měla výtlak do výše 45 loktů, což je přes 25 metrů. Součástí byla i 12 metrů dlouhá konopná hadice. Rok na to byla zaplácena z účtu sladovny. Sládek Anton Lauber částku dne 5. srpna 1822 převedl na účet obce.

A jak to bylo s požáry v Perninku? Johann Endt v knize popisuje několik jednotlivých tragédií. Například 27. května 1736 vypukl oheň během mše v domě č. p. 120 krejčího Kryštofa Adama Helmiga – dnes tu stojí hasičská zbrojnice. Ve světnici chytily tři trámy a od nich celý rákosový strop, dále vel-

Požární řád v Perninku

Perninští hasiči se stříkačkou (50. léta 20. století)

ké i malé postele, prádlo a šaty. Kořistí plamenů se stala rovněž i veškerá krejčovská práce. Vinou plamenů se ze zámožného krejčovského mistra stal mžíkem žebrák.

Dne 31. prosince 1804 zpozorovali vojáci Josef Krāmīta a Jorg Adam Fritsch mezi 1. a 2. hodinou noční oheň v domě Johanna Pfoba. Jelikož jejich křik probudil lidi, obdrželi od městské komory 2 zlaté. I občané Horní Blatné přispěchali na pomoc. Pro velký

mraz, který museli snášet, dostali k snídani kromě chleba i pálenku za 4 floriny 22 krejcarů. Vzhledem k mrazivému počasí byly ještě vyplaceny 3 floriny 35 krejcarů na přepážku a ostatní výdaje.

Od roku 1866 má Pernink sbor dobrovolných hasičů, kteří v loňském roce oslavili již 150. výročí od jeho založení. Ale o tom již bylo psáno v Krušnohorském Luftu č. 7/2016.

Martin Liška

Okruh kolem přehrady Carlsfeld

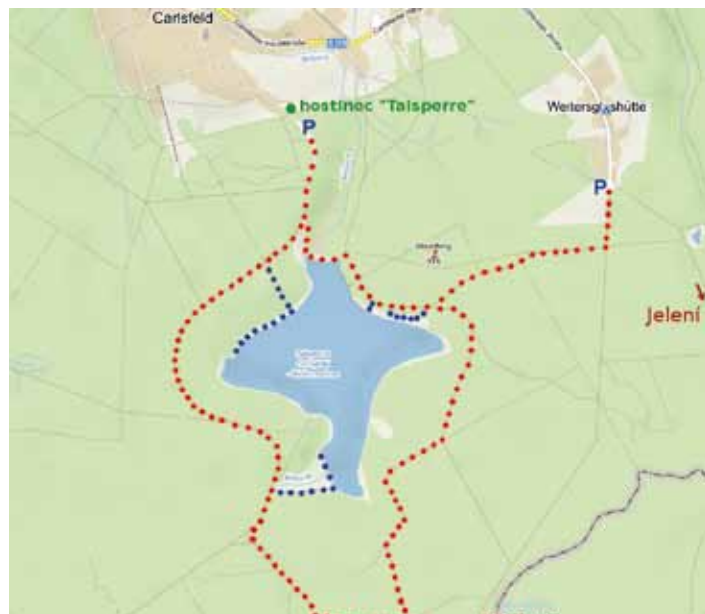
Přehrada v Carlsfeldu, často nazývaná také „Wilzschtalsperre“ nebo přehrada „Weiterswiese“, je se svými 905 metry nad mořem nejvýše položenou přehradou na pitnou vodu v Německu. Vedle toho, že pitnou vodou zásobuje severně ležící města a vesnice, slouží také jako ochrana proti povodním. A nám může posloužit jako tip na zajímavý výlet.

Stavba přehradní hráze

Přehradu v letech 1926 až 1929 na základě zakázky Svobodného státu Sasko postavila firma Eduard Steyer z Lipska. Přehradě tehdy musela ustoupit roztroušená osada Weiterswiese o osmi domech, ležící v údolí

jižně od přehradní hráze. S vodní plochou 46,7 ha a povodím o ploše pouhých 5,4 km² se řadí mezi menší přehrady. Celkový objem přehrady činí 3,21 milionu m³. Jak samotná nádrž, tak i její povodí se nachází v 611 hektarů

Mapka okruhu

velké chráněné oblasti „Großer Kranichsee“ (Velké jeřábí jezero), což pro turistiku představuje určitá omezení.

Z Rolavy nebo z Jelení se do této oblasti dostaneme celkem snadno na kole nebo pěšky. Kdo

chce do Carlsfeldu dojet autem, může jet po trase Potůčky – Johannegeorgenstadt – Wildenthal. V katastru obce Carlsfeld je k dispozici několik placených parkovišť, jako výchozí bod naší túry je nejvhodnější lesní

Pohled od severovýchodního břehu k jihu

Záchytná nádrž pro částčky humusu na přítoku

parkoviště nad restaurací „Talsperre“ a parkoviště v obci Weitersglashütte. Začneme tedy ve Weitersglashütte. Nejprve půjdeme po přebuzské silnici (Frühbuber Straße), která byla kdysi důležitou dopravní tepnou mezi Eibenstockem a Přebuzí, dnes je to lesní cesta. Lehce stoupáme a na první křižovatce odbočíme doprava a pokračujeme po cestě, na jejíž pravé straně nás žlutá tabule seznamuje s pravidly chování v chráněném území. Nejdůležitějším bodem je zákaz vstupu mimo cesty a povinnost mít psy na vodítku. Zhruba kilometr od parkoviště se dostaneme na cestu, zvanou Teichhäuselweg. Tady se vpravo nachází přístřešek. Pak pokračujeme doleva. Ale předtím se podíváme k přehradě. Naproti nám vede ke břehu malá pěšinka. Odtud máme krásný výhled na vodní nádrž, lavičky zvou k prvnímu posezení.

Poté, co jsme si užili klidu, budeme pokračovat dál k přítoku. Půjdeme po zpevněné lesní cestě a držíme se vpravo. V pravidelných intervalech doleva odbočuje několik cest, které vedou k přebuzské silnici. Zhruba po dvou kilometrech dojdeme na

Přehradní hráz

cestu Flößweg. Toto místo je se 940 metry nejvyšším bodem naší túry. Opět odbočíme doprava,

Zhruba po kilometru se dostaneme na sachsenberskou cestu, vedoucí z Carlsfeldu na Kame-

náč (Aschberg) nad Bublavou. Vpravo (po zhruba 200 metrech) dojdeme k hlavnímu přítoku pře-

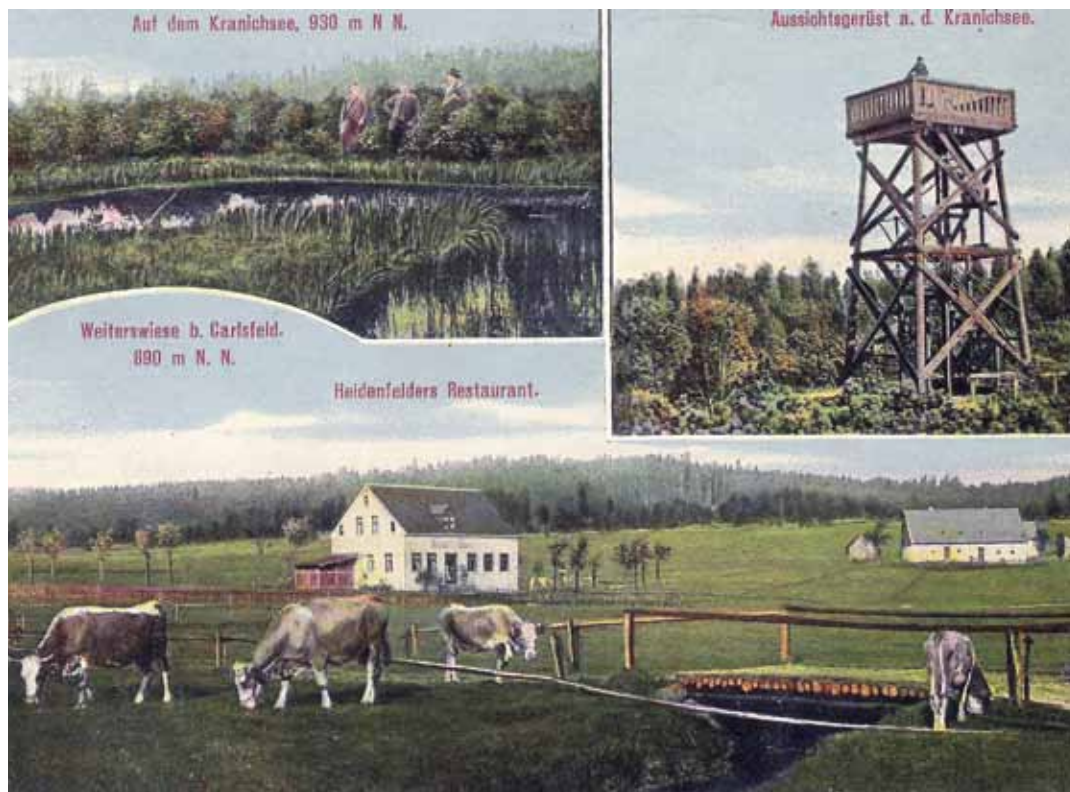
Lavičky u pomníku vichřice ze dne 22. června 1998

Pohled od přehradní hráze na sousední úpravnu pitné vody

hrady, k potoku Wilzsch.

Zhruba 100 m nalevo od lesní cesty se nachází měřítko pro měření hladiny hlavního přítoku. Jasně patrné je tu nahnědlé zbarvení vody. To způsobují částečky humusu, vznikající v rašelinistích a lesích v povodí potoka Wilzsch, který je pak do přehrady přináší. Při silných srážkách a během jarního tání podíl humusu roste. Jeho koncentrace však celkově stoupá už od 90. let 20. století. Tuto zátěž saská správa přehrad nepovažuje za zdraví škodlivou a označuje ji jako přírodní příměs, která zabarvuje vodu. Může ovšem způsobovat kvalitativní problémy a ve vodárně se složitě odstraňuje. Aby se stabilizovala kvalita surové vody a aby bylo možné zachytit špičky v podílu humusu, byla v roce 2010 na přítoku do přehrady zřízena záchytná nádrž o objemu 44 tisíc krychlových metrů. Kromě ní byla v potoce Wilzsch postavena 200 metrů dlouhá a 30 metrů široká hráz, která jej odděluje od vod přehrady, dále obtokový příkop a na dně přehrady pak potrubí o průměru 30 centimetrů. Při velkém přísunu humusu se voda tekoucí do přehrady přesměruje tak, aby tekla přes záchytnou nádrž, odtud po-

Pohled na část osady Weiterswiese s Heidenfelderovým hostincem

trubím protéká přehradou a přehradní hrázi a pod přehradou se zase vrací do potoka Wilzsch. Už při prvním přesměrování po výstavbě nového zařízení došlo podle vyjádření Zemské správy přehrad Svobodného státu Sas-

ko k podstatnému snížení množství přitékajících částic humusu. Tento „odlučovač“ se nachází napravo od lesní cesty. Můžeme se projít kolem obtokového příkopu a dojít až k hrázi záchytné nádrže, odkud je dobrý výhled

k přehradní hrázi.

Pak se zase vrátíme a odbočíme doprava na lesní cestu. Po ní půjdeme dál a budeme se držet vpravo, až po zhruba 1,5 kilometru dojdeme k několika lavičkám, u nichž jsou kořeny

Restaurace „Talsperre“ na okraji lesa v Carlsfeldu

Na západním břehu

Koruna hráze s hospodářskou budovou a obydlím hrázného

vzhůru připevněné stromy. Tento neobvyklý pomník je připomínkou 22. června 1998. Ten den se v dopoledních hodinách setmělo a krajem se prohnala silná vichřice. Od Falkensteinu přes Hammerbrücke, Jägersgrün, Morgenröthe až do Carlsfeldu za sebou nechala 150 m široký pruh zkázy. Všechny stromy byly polámané nebo vyvrácené, mnoho domů silně poškozeno. Jen ve dvou revírech na konci tohoto průseku muselo být zpracováno 17 tisíc m³ kalamitního dřeva. Proti lavičkám sejdemé průsekem k západnímu břehu. Jižním směrem po břehu vede zpevněná cesta, která však končí v zátocce na jihozápadě. Musíme tedy zase zpět k lavičkám. A pak už se dostáváme do blízkosti přehradní hráze a správní budovy.

Na cestě k přehradní hrázi si můžeme vybrat, jestli navštívíme restauraci „Talsperre“ a posílíme se některou z krušnohorských specialit, nebo jestli rovnou půjdeme dál přes hráz. Do restaurace je to zhruba půl kilometru po asfaltové silnici na kraji lesa. S přehradou restauraci nespojuje jen její jméno, ale i historie. Rodina Heidenfelderů měla ve

Weiterswiese hostinec, který byl při stavbě přehradního zbořen. Jako odškodnění jim postavili novou restauraci, jež je dodnes v majetku této rodiny. Otevřeno je od středy do neděle od 11 hodin, v pondělí a v úterý je zavřeno, pokud na ně nepřipadne německý státní svátek. Zdejší specialitou je XXL řízek pro velké jedlíky. Takto posílení se můžeme zase vrátit. Odbočíme doleva k hrázi. Po několika metrech se vpravo nachází tabule, informující o bývalé osadě Weiterswiese, a několik kamenných mezníků, které tam byly nalezeny.

Samotná přehradní hráz má v koruně délku 206 metrů a maximální výšku 31,8 m. Poloměr zakřivení činí 160 m. Koruna hráze široká 4,7 m leží v nadmořské výšce 905,55 metru. V letech 1997 až 2000 byla přehrada vypuštěna a kompletně sanována. V této době byly na dně patrné cesty a základy bývalých domů. Bezprostředně pod přehradní hrází se nachází úpravná pitné vody. Na východní straně hráze stojí informační tabule se schématickým znázorněním sanované samonosné hráze a vy-

Demontované šoupátko se spodní výpusti

mi šoupátky, která byla v letech 1929 až 1998 zamontovaná v dolní výpusti.

Dostáváme se zase na cestu Teichhäuselweg, po ní se vydáme doprava. Po několika metrech projedeme kolem několika pěšin ke břehu, krátce před přístřeškem můžeme odbočit na pobřežní pěšinu, kterou jsme navštívili už na počátku vycházky, a tam túru zakončit. Na parkoviště se dostaneme tak, že se u přístřeš-

ku a na přebuzské silnici budeme držet vlevo.

Kdo se bude chtít dopředu informovat o povětrnostních podmínkách na této 12 km dlouhé trase, může tak učinit na adrese <http://www.carlsfeld.com/de/webcams-wetter.html>. Obě webové kamery („Schutzhütte Teichhäusel“ a „Flössweg“) se nacházejí přímo na popsané trase.

**text a foto: Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc**

Krušnohorci na nejvyšší hoře světa

Na sklonku prázdnin, 25. až 27. srpna, proběhl v Krušných horách již tradiční skautský závod Až na nejvyšší horu světa aneb Krušnohorská osmitisícovka. Zdá se to jistě jako snadná výzva zdolat osm vrcholků. Má to však pár háčeků. Jednak si nelze vybrat libovolné kopečky a součet vrcholových výšek musí přesáhnout 8 000 m. Je tu však také časový limit 24 hodin. A nemusím snad ani dodávat, že vše musí závodníci absolvovat, jak se říká, po svých.

A kam že to letos odvážní závodníci (nejen skauti) vyrazili? Letošním nejvyšším vrcholkem byl kopec, který se na mapě jen stěží najde. Avšak znali Krušnohorci jistě vědí, kde se nad Hřebečnou nachází Radar (1044 m). Druhým v pořadí byl jen o chlup nižší Blatenský vrch (1043 m). Seznam letošních tisícovek pak uzavíral Zaječí vrch (1009 m) a Perninský vrch (1000 m). Další čtyři vrcholky byly už sice kapánek nižší, nedá se však říci, že by byly o to lehčí. Na vrcholu kraslického Špičáku (990 m) tak bylo nutné jako třešinku na dortu zdolat do skály tesané schody, na nedalekou Čertovu horu (987

Aktéři Krušnohorské osmitisícovky 2017 společně

m) pak vedla jen úzká stezička v borůvčí. Mnohem pohodlněji se pak šlo na hraniční přechod na vrcholu hory Korec (981 m). Nejnižší vrcholek pro letošní rok pak představoval Tisovský vrch s 977 m. Co „Pajndl“ ztratil na výšce, to dohnal na dalekých výhledech.

Před samotným závodem panovala u pořadatelů ze skautského oddílu Bystřina z Hroznětína trochu nervozita, zda nový letní termín najde své odvážné. Vše ale dopadlo dobře, na start na Hřebečné se nakonec dostavilo 22 závodníků. Byla to pěkná

směsice od Aše přes Sokolov, Karlovy Vary až po severočeský Sloup v Čechách. Také věk byl značně různorodý, nejmladší závodnice toužebně vyhlíží, kdy konečně za pár měsíců dostane občanský průkaz, nejstarší závodník již před dvěma lety oslavil šedesátku.

První závodníci vyrazili do hor zalitých sluncem už v 18 hodin. Karlovarští skauti z přístavu Orion se vydali nejprve na Tisák. Další týmy tentokrát z hroznětínských Bystřin vyrazily s posledními paprsky slunka na Radar. Následovaly další a další. Když

pak na trať vybíhal Jirka Kubát z Kraslic, odbíjela na krušnohorských kostelích půlnoc. Na zem se začaly snášet první dešťové kapky a nebeský fotograf co chvíli ozářil odvážné závodníky svým fotoaparátem. Hromy, blesky a přívály deště si záhy vybraly svoji daň. Dvacet minut po půlnoci promočení „Ašáci“ pod železničním viaduktem svůj závod vzdali. Na dva zdolané vrcholky a na kost promočená těla jistě dlouho nezapomenou.

Ostatní však zatím vydrželi. Jeden se před běsnícím živlem ukrýval na abertamské autobuso-

Přecházení noční bouře na Bludné

Jirka Kubát, vítěz závodu, míří k poslednímu vrcholku na Radaru

vé zastávce, další dokonce bouřlivé chvíle prospaly v odpočívadle na Bludné. Byli však i tací, kteří se neměli kam schovat. Nezbyvalo než přitáhnout kapuci a šlapat dál. Mnohé tak bouřlivý živel udolal a pár dalších závodníků ještě během noci a brzkého rána svůj boj s Krušnými horami vzdalo. Kdo však vydržel, mohl se těšit na kouzelné svítání s horami vystupujícími z ranní mlhy. Před závodníky byla nádherná, sluncem zalitá sobota.

Všech osm vrcholů nakonec pokořilo 12 závodníků ze sedmi týmů. Nejrychleji hory zdolal za 12 hodin a 27 minut Jirka Kubát z Kraslic, a vystoupal tak zaslouženě na první místo. Lukáš Martínek, Ladislav Martínek a Petr Modrovič, tedy tým č. 7, dorazil do cíle téměř po 15 ho-

dinách. Jistě zasloužené druhé místo. Na třetím místě pak skončila čtveřice Petra Marková, Iva Matuščíková, Anna Matuščíková a Václav Kraft, kteří pokořili osm vrcholů za 18 hodin a 10 minut.

Přes bouřlivé noční chvíle se závod opět vydařil. Dík za to patří nejen všem odvážným Krušnohorcům, avšak také celému organizačnímu týmu. Opomenout nelze ani naše partnery, kteří akci podpořili. Drobné ceny pro závodníky věnovaly Abertamy, Boží Dar, Hroznětín, Ostrov, Pernink. Sladkou odměnu připravila kraslická cukrárna Čtyřlístek. Malé občerstvení v podobě jogurtů zajistila Hollandia Karlovy Vary, s.r.o. Ještě jednou díky a příští rok na startu opět na konci srpna na viděnou.

**za skautský oddíl Bystřina
Josef Macke**

Nedělní vyhlášení

West Cup Nejdek 2017

Poslední prázdninový víkend, tedy 1. až 3. září, uspořádal náš oddíl orientačního běhu Nejdek Orienteering největší orientácké závody na západě Čech v letošním roce. Do obce Vysoká Pec přijelo přes 500 závodníků ze všech koutů naší země i ze zahraničí, aby otestovali své schopnosti ve zdejších horských lesích s kopcovitým terénem značně rozvrtným důlní činností.

První závod odstartoval v pátek odpoledne. Pro tento den jsme zvolili krátkou trať, takzvanou middle. Běžci se museli potýkat nejen s velkým počtem kontrol a náročnými dohledávkami v místy nepřehledných porostech a kamenitých svazích, ale také se skutečností, že od středečního večera až do pátečního poledne intenzivně pršelo. Velká část lesa se tak proměnila v promáčený

bahňák a oděvy závodníků se téměř celé zbarvily do odstínů hnědé. Stavitelem tratě byl Josef Nádeníček a reakce na jeho stavitelský výkon nebyly jiné než pozitivní. Unavení vítězové i poražení poté ulehli buď do svých stanů, které měli možnost postavit si přímo v centru, do prostorné tělocvičny ZŠ Karlovarská v Nejdku, nebo do hotelů a penzionů v blízkém okolí.

Následující ráno závodníky probudilo chladné počasí a neukojitelná touha zaběhnout co nejlépe další etapu, která startovala již v 11 hodin. Na klasické trati s malým počtem kontrol a dlouhými přeběhy přes velkou část mapy museli běžci prokázat nejen schopnost co nejrychleji pohybovat dolními končetinami, ale také zvolit tu správnou cestu. Pokud se jim obojí podařilo na výbornou, moh-

Zázemí závodů

Na startu

li i přesto skončit ve spodní části výsledkové listiny, když nedokázali kontrolu přesně trefit a strávili příliš mnoho času jejím hledáním. Stavitelem této trati byl Jaroslav Zieba, jehož největší zálibou je dávat kontroly co nejdál od sebe, nejlépe každou na jiný okraj mapy. I tato etapa vzbudila u zúčastněných pozitivní ohlasy.

Odpoledne byl pro závodníky čas odpočinku a regenerace. Pořadatelé však měli plné ruce práce s přípravou všemi milovaného nočního závodu, kde přežijí jen ti nejodvážnější. Kdo se bojí, nesmí do lesa. A v noci to platí čtyřnásob. Noční orientáček ukáže nejen, jak je člověk dobrý běžec a mapař, avšak také schopnost obstarat si čelovku, která svítí pokaždé (a nejen, když má dobrou náladu) a včas vyměnit téměř vybité baterky za nové, aby nezůstal v lese sám a bez jakéhokoli světla napospas osudu. Noční závod, jehož více než povedenou stavbou se může pyšnit Alexander Mareš, je nezapomenutelný zážitek pro každého, kdo má odvahy se zúčastnit.

Spánek je důležitý. A když jeden závod dokončíte před půlnocí a druhý vás čeká již v 10 hodin, je třeba, aby byl důkladný a nic vás z něj nevyrušilo. Poslední den jsme

si pro závodníky přichystali naši místní specialitu, klasickou trať s volným pořadím kontrol, jejímž stavitelem byl jako každým rokem Jaroslav Zieba. Tentokrát ji však ještě malinko okořenil hromadným startem do toho největšího kopce, který jsme v blízkosti centra objevili. V několika vlnách, z nichž každou tvořilo něco kolem padesáti natěšených závodníků, jsme všechny vypustili do lesa a nechali je samotné zvolit si, jakým směrem se vydají a na jakou kontrolu půjdou jako první. Stejně rychle, jak byl závod odstartován, byl také dokončen a podle součtu časů za jednotlivé etapy jsme dali dohromady celkové pořadí závodníků a na závěrečném vyhlášení vítězů ocenili ty nejlepší. Náš Putovní pohár jsme předali oddílu OK Jihlava, jenž si jej vysloužil nejvyšším počtem skvěle umístěných běžců.

Letošní West Cup se znovu velice vydařil a všichni, kdo se podíleli na jeho přípravě, si zaslouží ohromné poděkování. Závodů však mohou probíhat jen díky závodníkům, kteří na ně přijedou. Pokud jste jedním z nich, patří to největší díky právě vám! Pokud ne, doufáme, že vás i všechny oddané každým rokem přijíždějící běžce uvidíme na příštím West Cupu 2018,

Putovní pohár obdržel oddíl OK Jihlava

ježž tradičně plánujeme na poslední prázdninový víkend.

Na přípravě závodů se podílela řada skvělých lidí, avšak někteří z nich si zaslouží, abychom je tu zmínili jmenovitě: Za vedení oddílu především děkujeme členům oddílu Nejdek Orienteering a všem dobrovolníkům podílejícím se na bezproblémovém chodu závodu. Dále patří poděkování obci Vysoká Pec, starostovi panu Hüttnerovi, úřadu obce a hlavně občanům obce za pochopení. Speciální dík patří panu Jelínkovi a paní Milcové, majitelům pozemků, na nichž závod probíhal. Sponzoři celé akce byli NOEL, Gregori sport, Vlnap, Me-

talis, Karlovarský kraj, AVE, Sportocus a Arcibiskupství pražské.

Dále děkujeme městu Nejdek, panu Vítkovi a panu Tóthovi za podporu při pořádání akce, vodohospodářům z Nejdku, hasičům z Nejdku a Pozorky a hotelu Anna za poskytnutí ubytování pro účastníky závodu. Za lahodné občerstvení si naše díky zasluhuje dodavatel Karel Vít – restaurace Kukačka. V neposlední řadě stojí za zmínku Vojta Wolf, který se postaral o videozáznam.

**za oddíl orientačního běhu
Nejdek Orienteering**

Jakub Zieba

foto: Josef Nádeníček

Volejbalový turnaj Hřebečná Cup již pošestnácté

S napětím a očekáváním jsme se všichni těšili na druhou sobotu v srpnu, kdy se již tradičně konal na Hřebečné amatérský volejbalový turnaj Hřebečná Cup. Organizační výbor ve složení Honza David – Čára, Tonda Březina, Jirka a Klára Karafiátovi, Jirka a Irča Lauermannovi rozhodně přípravu včetně dodržování pitného režimu nezanedbal. Hřiště bylo jako nové, stany postavené, občerstvení a ceny pro účastníky zajištěny, přihlášení bylo osm týmů. Jen počasí si s námi trochu zahrávalo.

Ve čtvrtek večer se zatáhlo a přišla taková průtrž mračen, ja-

kou jsme už dlouho nezažili. Téměř žádný vítr, jen hukot a svislé provazy z nebe padající vody. V pátek ráno byl na hřiště a připravené zázemí opravdu žalostný pohled. Polámané nejen větve stromu, ale především trubky od stanů, jejichž střechy neunesly tíhu vody a staly se z nich bazény. Honza Čára s Jirkou Karafiátem začali odstraňovat škody, odpoledne přidali pomocnou ruku i Tonda Březina a Jirka Lauermann. Irča Lauermannová naplnila bufet dobrotami, a tak přestože stále trochu pršelo, při podvečerním rozlosování bylo opět vše tak,

Trulhoněři a Plzeňští sokoli v akci

jak má být. Čestná prezidentka turnaje Olga Marešová potěšila všechny přítomné vlídným slovem a přáním, aby se turnaj vydařil, nikdo se nezranil a počasí aby s námi přestalo laškovat.

V sobotu ráno se před 9. hodinou dostavila první dvě družstva ke svému zápasu a stále přšelo. Na záběrech z radaru to vypadalo, že nad Hřebečnou nejsou žádné dešťové mraky, a přesto lilo tak, že nás přepadaly i myšlenky na zrušení turnaje. Světý Petr naše zoufalství asi viděl a zařídil, že najednou přestalo pršet, chvílemi i zasvitlo sluníčko a mohlo se vesele hrát tak, jak bylo naplánováno. Všichni hráči bojovali jako o život, avšak čestně, nedošlo k žádnému zranění a vyhráli ti nejlepší. Protože ráno se začalo hrát o něco později, než jsme čekali, skončil poslední zápas až v půl sedmé večer. V tu dobu už byla čestná prezidentka turnaje připravená ke svému slavnostnímu projevu a k předávání diplomů a cen.

Vítězem letošního ročníku se stal domácí tým Hároši, kterému významně pomohl k vítězství Martin David, a to nejen svými skvělými hráčskými schopnostmi, ale také tím, že mezi hráče vnesl nebyvalou pohodu a dobrou náladu. Ti, kteří se těšili na obvyklé „hádance“ v týmu Hárošů, letos ostrouhali. Druhé místo obsadil tým Dalovice, jenž vynechal předchozí tři ročníky, avšak kdykoli se turnaje zúčastnil předtím, vždy skončil „na bedně“. Třetí byli domácí Trulhoněři, kteří si medailové pozice drží s výjimkou roku 2013 již 7 let. Pro čtvrté místo si stejně jako loni přiletěli Blatenští orli. Na páté se z osmé příčky v roce 2015 vyhoupla Duna, šesti byli nováčci turnaje Plzeňští sokoli, sedmý skončil tým Na poslední chvíli a osmička se objevila na diplomech všemi oblíbeného týmu Poupata. Nejlepším hráčem turnaje byl zcela zaslouženě vyhlášen Martin David. Tonda Březina získal cenu pro „amatérského profesionála“. Zajímavostí je, že nám na turnaji přibývá ptačích kolektivů.

Vítězní Hároši s prezidentkou turnaje

Kantýnu měla stejně jako loni pod svým palcem Bohunka, jejíž zásluhou byli vždy všichni obslouženi, neměli žízeň a hlad, a tedy ani důvod k nespokojenosti. Vydařený turnaj byl zakončen večerním posezením s hudbou a zpěvem. O muziku se postaral Felix (Jirka Tomášek) se svou kytarou, Honza Olha se svým banjem a nechyběl ani Milan Šindelář s basou.

Velký dík patří všem, kteří přispěli na ceny pro hráče. Vynikajícími sýry pro všechny týmy přispěl Horský statek Abertamy, s. r. o., medaile v podobě pastiček na myši daroval Antonín Březina, upomínkové předměty byly od města Abertamy, výborné víno z Vinařství Čech darovala firma VD Vinotěky. Děkujeme i dalším dárcům, kteří nechtěli být jmenováni.

Turnaj se opět vydařil a už teď se těšíme na další ročník.

**text: Irena Lauermannová
foto: Irena Lauermannová
a Miroslav Loužil**

Tonda Březina jako „amatérský profesionál“

Devátý ročník Běhu na vlak v Perninku

Každý se snaží doběhnout vlak

V neděli 3. září, již tradičně poslední volný den na konci prázdnin, se před obecním úřadem v Perninku sešla čtyřčlenná mužstva k recesistickému štafetovému závodu. Jde o takzvanou zkoušku nanečisto, aby si děti natrénovaly dobíhání na ranní vlak či autobus a do školy dojely vždy včas. Letos se celý závod odvíjel v retrostylu 70. let. Štafetovým kolíkem bylo již tradičně libovolně zvolené zavazadlo. Vítězila nejen rychlost, ale i kreativita. Na trati se letos sešli pionýři s kárkou sběru, příslušníci Veřejné bezpečnosti se psem coby

štafetovým kolíkem, pan školník s brašnou, ale i borkyně v šustácích a mnoho dalších.

Všichni doběhli včas. Při maršmém čekání na vlak proběhlo společné focení a u obecního úřadu pak vyhlášení nejlepších štafet včetně předání cen a na všechny čekalo samozřejmě občerstvení. Běh na nádraží pořádala obec Pernink ve spolupráci se ZŠ a MŠ Pernink a skupinou Aktivní Pernink. Těšíme se příště na viděnou!

Martin Liška
foto: Bedřich Lühne,
Martin Liška

Už je slyšet houkání

Společné foto po vyhlášení vítězů

Oslavy 115 let rozhledny Pajndl

Prvního zářijového dne se v nejdeckém muzeu uskutečnila vernisáž výstavy s názvem Pajndl – naše rozhledna, na níž můžeme vidět jak historické fotografie, pohlednice a dokumenty, tak i výtvarné práce žáků místních škol. Raritou expozice je bezesporu barevná (nikoliv původní) vitráž z rozhledny, která byla zapůjčena Heimatmuseum Stadt- und Landkreis v Augsburgu.

Vitráž Pajndlu v nejdeckém muzeu

Divadlo Viktora Braunreitera a jeho hra „Postavíme věž“

V sobotu byl naplánován neorganizovaný výšlap z Nejdku k rozhledně, kde byl připraven stánek se suvenýry a občerstvení. Cestou jsme si mohli na dvou stanovištích

v Tisové označit razítky pamětní kartičku. Herci Pouličního divadla Viktora Braunreitera originálním způsobem přiblížili dobu, kdy rozhledna ještě nestála a kdy se

František Severa a Zdeněk Macháček zahráli a zazpívali

připravovala její stavba. O hudbu v průběhu dne se postarali harmonikář František Severa z Rudného a hráč na vozembouch Zdeněk Macháček z Nejdku. Nechyběla ani

kejkliřská vystoupení. Kdo nepřišel, může litovat!

Pavel Andrš

**foto: Odbor kultury
Městského úřadu Nejdk**

Nejdeční muzikanti po roce 1945

Po druhé světové válce a s výměnou obyvatelstva v regionu doznala změn i oblast kultury. Nicméně stále převládá zájem o dechovou a taneční hudbu. Prvním českým kapelníkem dechovky byl Bedřich Král, jehož po roce 1950 vystřídal pan Veselý a následně Jaroslav Tvrdý, který v pozdějším období působil v karlovarském divadle. Kapela se skládala z dechového a tanečního orchestru a čítala přibližně 40 hráčů. Po roce 1959 převzal kapelu Rudolf Lorenz, jenž v roce 1968 vysídlil do Německé spolkové republiky, kde se nadále věnoval hudbě v policejním orchestru v Mohuči. Nejdeckou dechovou a taneční hudbu vedl od té doby František Weiss.

V 70. letech došlo k rozpadu orchestru, existovala dále kapela

Nejdečanka vedoucího Antonína Koleše a TON (Taneční orchestr Nejdk) pod vedením Františka Weiss. Kapela TON koncertovala v Nejdě, Karlových Varech a okolí a zajížděla často do tehdejší Německé demokratické republiky. Taneční orchestr tvořilo přes 40 hudebníků, kteří hráli na křídlovku, klarinet, trubku atd. Taneční orchestr zanikl někdy v roce 1993 nebo 1994, kdy měl přibližně 15 členů. Dechovka hrála ještě několik dalších let, ovšem potýkala se s nedostatkem muzikantů.

Dechový orchestr také hudebně doprovázel představení nejdeckého divadelního souboru Jirásek, hudbu nastudovali Jaroslav Tvrdý a František Weiss.

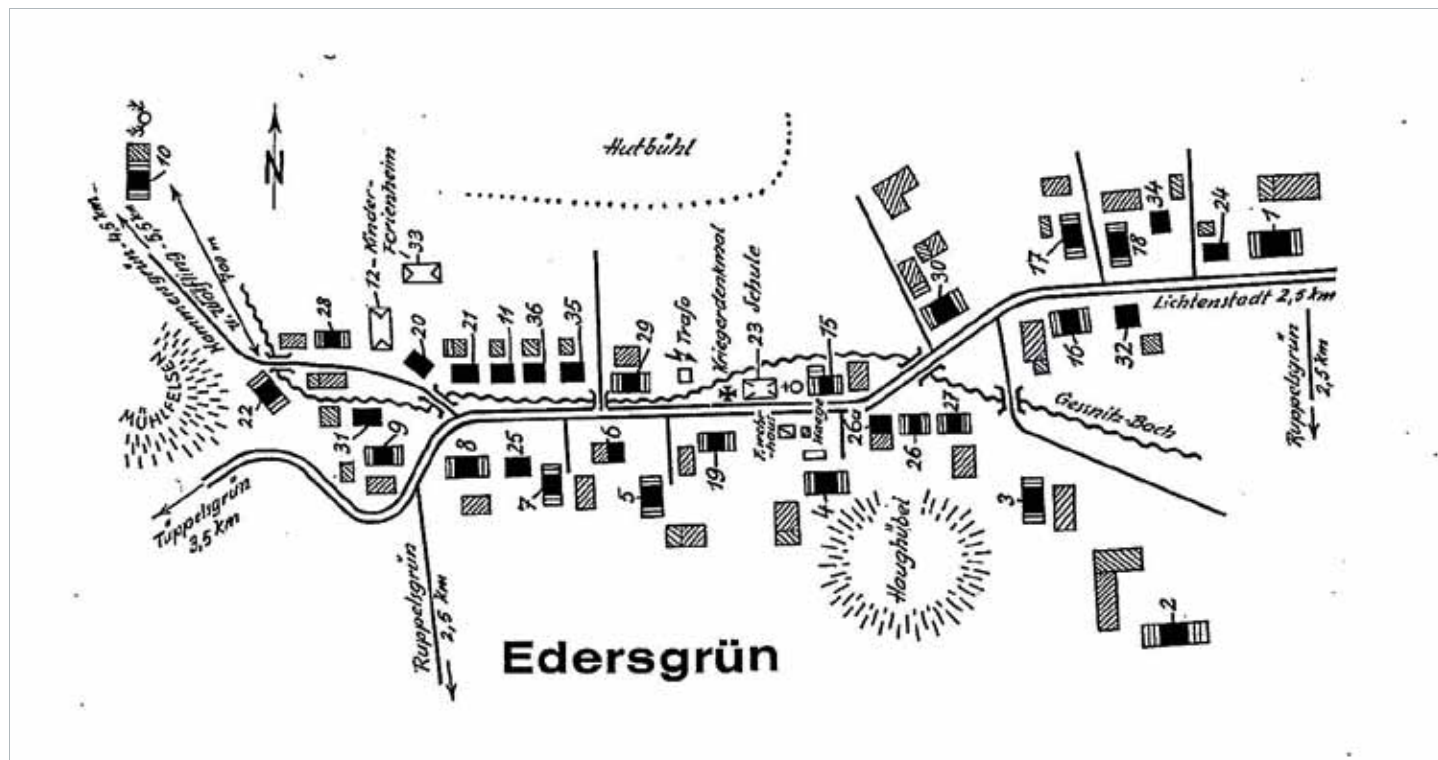
Pavel Andrš
foto: archiv autora

Dechový orchestr pod vedením Františka Weiss (zcela vlevo) při prvomájovém průvodu v Nejdě počátkem 70. let 20. století

Odeř – jedna z nejstarších obcí v Krušnohoří

Obec Odeř, původně Edersgrün, leží na úpatí Krušných hor v nadmořské výšce 430 m. V roce 1939 čítala celkem 167 obyvatel, měla katastrální výměru 403 hektarů, obecní jednotřídní školu, obecní kapli a farnost v Hroznětíně, tehdejším Lichtenstadtu.

Plánek Odeře ze 40. let 20. století

Obecní dům dnes (foto: Pavel Hrdlička, Wikimedia Commons)

Odeř byla poprvé pod původním názvem Odersgrün oficiálně zmíněna ve stvrzující listině papeže Řehoře X. z 23. května 1273 týkající se hroznětínských statků kláštera v Teplé. Byla založena pravděpodobně až po Hroznatově smrti (1217), neboť v jeho testamentu, v němž byla zmíněna i oblast okolo Hroznětína, není o její existenci žádná zmínka. Název obce se v průběhu let několikrát změnil, ale v roce 1768 již byla v doložených listinách uváděna pod v současné době známým německým názvem Edersgrün, který si uchovala až do roku 1945.

Nejstarší historie Odeře je spjata s rozvojem ostrovského majetku kláštera v Teplé. Příslušnost k tomuto klášteru trvala do 29. září 1434, kdy tepelský opat Raček prodal celou hroznětínskou oblast císaři Zikmundovi, a Odeř tím přešla do majetku panství Ostrov. To poté v roce 1437 svěřil císař Zikmund do správy svému kancléři Kašparu Šlikovi. Některé zdroje uvádí, že ostrovské panství a s ním i celou hroznětínskou oblast císař Zikmund Kašparu Šlikovi daro-

val, jiné zase, že je dal do zástavy. Ať tak či onak, v roce 1581 je Odeř uváděna již jako součást majetku panství Děpoltovice (tehdy Tüppelsgrün), jehož majitelkou byla v té době Anna Maria Šliková, roz. Schwambergová. Po její smrti se děpoltovického panství ujímá její sestra Salomena Šliková a po jejím sňatku s Jiřím Wirsperkem přechází celé panství včetně Odeře do majetku rodu Wirsperků. S největší pravděpodobností zůstala Odeř v majetku děpoltovického panství až do roku 1918.

Obecní dům (č. p. 23) byla prostorná víceúčelová stavba, ve které se nacházela obecní kancelář (úřad starosty) a jednotřídní škola, jež byla díky velikosti obecního domu i dobře vybavena. Škola měla být na začátku 20. let 20. století zrušena, ovšem díky aktivitě hroznětínského faráře Msgr. Neumanna zůstala zachována až do roku 1942, kdy byla Odeř přičleněna k Hroznětínu. Vedle školy stávala kaplička, která však byla ve druhé polovině 70. let 20. století zbořena. Naproti přes ulici pak byla hasičská zbrojnice.

Obyvatelé Odeře se zabývali především zemědělstvím a lesnictvím, a v obci se proto na přelomu 19. a 20. století nacházela převážně hospodářská stavení. Největšími statky byla v té době usedlost č. p. 9 Antona Pechera, k níž patřilo 48 hektarů polí a 26 hektarů lesa, a usedlost č. p. 1 Oskara Raua s majetkem 40 hektarů polí a 21 hektarů lesa. Třetím největším byl statek Josefa Helferta ml. (č. p. 30) s 38,5 hektaru polí a 17 hektary lesa. Hrázděný

Dnes již zbořená kaplička u bývalé školy

Odeř kolem roku 1940 (archiv Michala Urbana)

dům č. p. 12 byl v té době v majetku obce Rybáře, která v katastrálním území Odeře vlastnila 156 hektarů lesa, 3 hektary vodních ploch a 7 hektarů dalších pozemků. Původně sloužila hrázděnka jako hostinec a místo pro přepřahání koní, později byla využívána k ubytování lesních dělníků. V první polovině 20. století byla v letních měsících využívána spolkem německé mládeže jako dětský prázdninový dům. V domě č. p. 18 byl hostinec „Zámecký pivovar“, který byl vlastnický propojen s pivovarem v Rybářích. Dům č. p. 10 byla myslivna, jež byla rovněž v majetku obce Rybáře. Součástí hospodářského života obce byla také obecní honitba, jejíž výměra činila 404 hektarů. Právo lovit v obecní honitbě se pronajímalo. Až do roku 1909 byl nájemcem Johann Helfert, jeho následníkem Johann Rödiger (z domu č. p. 10) a poté až do roku 1938 Karl Helfert (č. p. 7). K 1. lednu 1939 byla celá obecní honitba i přes velké námitky a protesty připojena k obci Rybáře a později přešla do majetku města Karlovy Vary.

V obci existovalo také několik spolků. Jedním z nich byl i spolek dobrovolných hasičů, založený začátkem 30. let 20. století, a pěvecký sbor, založený před rokem 1914. Posledním vedoucím sboru byl až do roku 1945 Josef Helfert (č. p. 4), jenž byl také posledním starostou obce. Dlou-

holetými členy obecní rady pak byli Alois Rau (č. p. 16) a Josef Helfert ml. (č. p. 30).

Prameniště na úbočí blízkého Vlčince, patřící ke katastrálnímu území Odeře, bylo nadmíru bohaté na vodu, zvláště poblíž pramenné oblasti potoka Jesenice (tehdy Gesnitzbach). Na začátku 20. století řešila tehdy samostatná obec Rybáře zásobování pitnou vodou a právě blízké okolí Odeře nabízelo řešení. Proto obec Rybáře odkoupila v letech 1903–1910 v Odeři zemědělské a lesnické usedlosti č. p. 10, 11, 12, 13, 21 a 22 včetně pozemků a další pozemky o celkové výměře 166 hektarů. Mimo to také obec Rybáře od některých vlastníků pozemků koupila právo užívat vodu. Tato pramenná oblast byla později ještě zvětšena díky koupi dalších usedlostí a pozemků na Vlčinci a v Lužci. Například majitel pivovaru v Rybářích Anton Weber pokryl potřebu vody pro výrobu piva od usedlosti č. p. 18, ve které později založil hostinec.

Aby se zajistilo zásobování vodou v suchých letech, byla v polovině 30. let 20. století vybudována přehrada (dnešní Černé jezero) blízko hranic lužického katastru. Po zdoluhavých jednáních se obec Rybáře zavázala, že v rámci využívání prameniště v katastru Odeře poskytne obyvatelům Odeře potřebnou vodu zdarma. Rozvody vody byly dovedeny až do domů a stájí. Zásobování vodou bylo

garantováno i pro hospodářské stavby s tím rozdílem, že vedení bylo přivedeno pouze na hranice pozemků. Zatímco v Rybářích pro odběry pitné vody existovaly ještě obecní studny, tzv. společné čerpárny, mohli si Odeřtí užívat rozvodů vody nejenom do svých domů, ale i do napajedel ve stájích, což pro sedláky znamenalo velké usnadnění práce. V důsledku velkého odvádění vod z okolí Odeře přestaly být některé pozemky zavlažovány, a ztratily tak své využití. Proto byla většina těchto pozemků v průběhu první poloviny 20. století zalesněna.

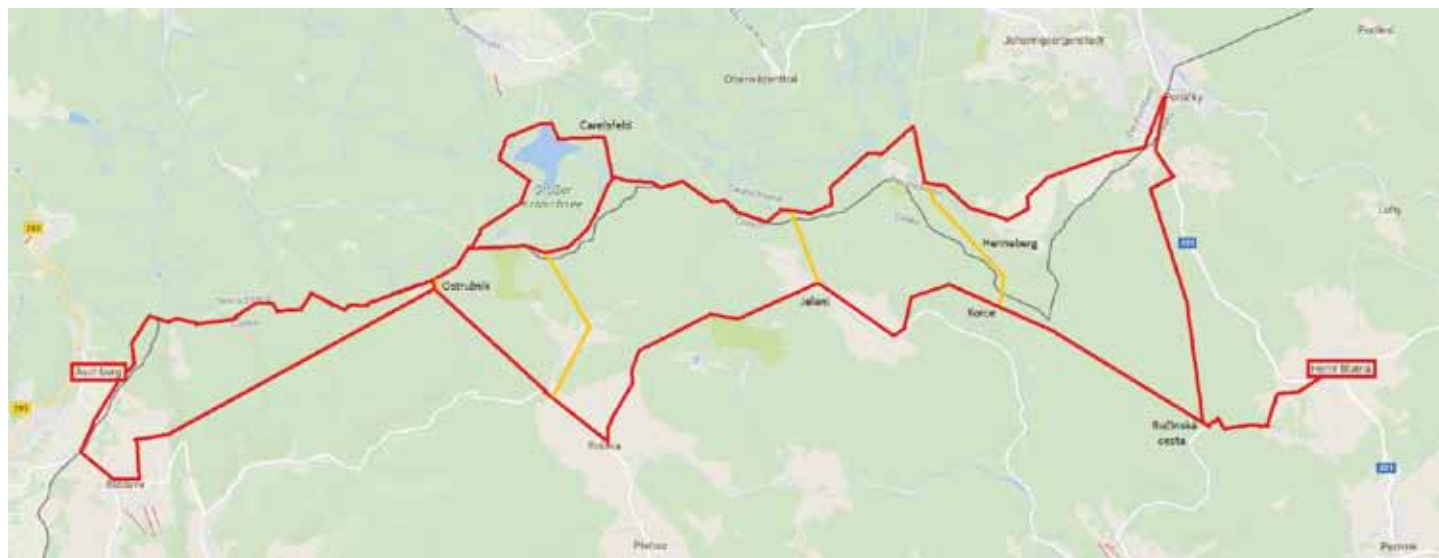
Stejně jako v okolních obcích byl i v Odeři postaven pomník obětem první světové války, kterých měla Odeř šest. Na rozdíl od okolních obcí byla Odeř na celém Hroznětínsku jediná, kde se dochoval celý pomník včetně desky se jmény padlých.

Odeř byla samostatnou obcí až do roku 1960, kdy byla integrována k obci Děpoltovice. Dne 1. ledna 1976 se stala osadou obce Hroznětín. Dnes má 28 čísel popisných, 9 čísel evidenčních a 76 obyvatel. V Odeři již nefungují žádné spolky, budova bývalé obecní školy a obecního domu je v soukromých rukách a jsou zde pouze dvě provozovny zemědělské výroby.

**s využitím knihy Die Karlsbader Landschaft zpracoval
Zdeněk Janský
překlad: Petra Johanidesová**

Krušnohorská hřebenovka Horní Blatná – Aschberg

V zářijovém čísle Luftu vám představíme hned několik variant výletů na kolech ve směru krušnohorského hřebenu od Horní Blatné ke Klingenthalu. Pro výlety nabízíme trasy po obou stranách hřebene, na naší i saské. Odstartujeme sice z Horní Blatné, ale návštěvníci z Perninku, Abertamu či Božího Daru se mohou k trase připojit dojetím po vyznačených cyklostezkách do místa startu.

Červenou barvou je značena celková trasa v délce přibližně 65 km. Žlutou barvou jsou značeny jednotlivé popisované zkratky

Z náměstí v Horní Blatné vyrážíme po státní silnici, jinak cyklotrasou č. 23, směrem na Nové Hamry. Po překonání nejvyššího bodu stoupání odbočíme na křižovatce doprava na lesní silničku – Bučinskou cestu s cílem Jelení, Rolava. Jedeme stále po trase 23, vystou-

páme na nejvyšší bod, téměř 1 000 metrů nad mořem pod Zaječím vrchem, a postupně klesáme k silnici Nové Hamry – Jelení.

První zkrácení: Po pravé straně cesty u dřevěné turistické chatky Na Korcích lze z naší trasy odbočit doprava ke státní hranici s Ně-

meckem a podél ní sjet k restauraci Henneberg v Německu, a tím si cestu zkrátit.

Po příjezdu na silnici se dáme doprava a projíždíme dnes již téměř zaniklou obcí Jelení. Po pravé straně můžeme pomník vybudovaný v místě bývalého kostela zasvěce-

ného sv. Antonínu Paduánskému, a na dalším rozcestí, hned za hospodou, pokračujeme údolím podél Slatinného potoka doleva.

Zde se nabízí druhá možnost zkrácení, a to směrem vzhůru po státní silnici ke státní hranici, po jejímž překročení se dáme na saské straně po Kammloipe doprava k restauraci Henneberg a dále do Johanngeorgenstadtu, hraničnímu přechodu v Potůčkách a do Horní Blatné.

Údolí nad obcí Jelení je jedním nejhezčích v Krušných horách, silně připomíná šumavské pláně a zachovalo si svůj romantický divoký ráz. Po obou stranách cesty jsou dodnes patrné jednotlivé pozůstatky stavení a důlní činnosti – na mnoha místech se tu doloval cín.

Po projetí Jelení začneme stoupat do lesního komplexu Národní přírodní rezervace Rolavská vrchoviště. Lesní porosty po obou stranách silnice střídají rašeliniště porostlá borovicí blatkou – koso-dřevinou, jež skrývají mnoho dalších vzácných rostlinných, hmyzích a živočišných společenstev, dnes přísně chráněných. Asi po 2,5 km cesty jsou patrné po pravé straně zarostlé pozůstatky rudného dolu. Zde byla během druhé světové války obnovena těžba cínu

Údolí nad Jelením

Železobetonové pozůstatky rudného dolu v zajetí přírody

a pracovali zde váleční zajatci, pro které byl v místě vybudován tábor. Býval na protější straně přes silnici na okraji velkého močálu. Mnozí z vězňů skončili při útěku v močále. V okolí jsou dva památníky zajatců zastřelených při útěku. Pro milovníky přírodních procesů je

zde k vidění v plné kráse proces tzv. sukcese, příroda si bere zpět to, co jí člověk dříve odebral.

Po výjezdu z lesa se před námi otevře rozlehlé údolí bývalé obce Rolava. Další nádherná ukázka horské přírody poznamenané dlouhodobým osídlením člověka.

Když sjedeme po silnici bývalou obcí až na křižovatku (ve skutečnosti se nachází již v katastrálním území Přebuz), napojíme se na silnici vedoucí směrem na Kraslice. Stále jde o cyklotrasu č. 23. Obec Rolavu dnes připomíná jen jeden rekreační objekt u silnice a zbytky

stavení po okolních stráních.

V místě zvaném Vřesoviště se nabízí další možnost zkrácení trasy odbočením ze silnice doprava po staré zemské stezce Přebuz – Eibenstock na státní hranici a německou magistrálu Kammloipe a po ní doprava na Carlsfeld, Henne-

Na křižovatce v Přebuzi

V zimě i v létě frekventovaná Kammloipe

berg, Johanngeorgenstadt, Potůčky a Horní Blatnou.

My však pokračujeme dále po státní silnici, kterou opouštíme po krátkém stoupání v místě zvaném Pod vysokým vrchem doprava směrem na Přední Ostružník po zpevněné lesní cestě, již označují i dřevěné ukazatele Bublava, Stříbrná. Zde zahneme kolem ukazatele prudce doprava a po asi 30 metrech doleva po hliněné nezpevněné cestě, která se po 500 metrech napojuje na saské straně na magistralu Kammloipe, po níž vyrazíme doleva směrem na Aschberg.

Kdo nechce pokračovat dále, dá se doprava směrem na Carlsfeld, Henneberg, Johanngeorgenstadt, Potůčky a Horní Blatnou.

Německá Kammloipe stále kopíruje státní hranici a my se řídíme ukazateli směru na Aschberg. Na samotný závěr lesní cesta končí a my stoupáme po asfaltové silnici na poslední devítistovku krušnohorského hřebenu (Aschberg).

Nejen z rozhledny na vrcholu se naskýtají nádherné rozhledy do kraje na rozsáhlý lesní komplex směrem k Vogtlandu, město Klingenthal s přilehlou Vogtlandarénou (skokanský areál), na naší straně potom na Bublavu s lyžař-

Občerstvení na Aschbergu

Pohled na Klingenthal, na pravé straně zalesněného hřebene je patrná Vogtlandaréna

ským areálem na Olověném vrchu a hřeben Špičáku a Komářího vrchu nad údolím Nancy. Sjíždíme z vrcholu hory po trochu klikatých cestách k hraničnímu přechodu, z něhož pokračujeme do obce Bublava. Krátce před příjezdem na hlavní silnici v centru Bublavy odbočíme po žluté turistické značce prudce doleva.

Nad Bublavou opouštíme žlutou turistickou značku, pokračujeme asfaltovou cestou směrem Přední Ostružník, Jelení a Pernink. U altánku vjedeme do lesa. Naše další putování provázejí nádherné lesní porosty až k rozcestníku na Předním Ostružníku. Cestou nesmíme zapomenout u „Myší díry“, asi 5 km od Bublavy, správně odbočit. Na Ostružníku opět přejedeme po hliněné cestě na německou stranu a na Kammloipe se dáme definitivně doprava směr Carlsfeld, Henne-

Bublava s lyžařským areálem na Olověném vrchu

berg, Johanngorgenstadt, Potůčky, Horní Blatná.

Před Carlsfeldem si můžeme vybrat ze dvou možností, buď doleva kolem přehradního jezera a přes jeho hráz, anebo se držet magistrály Kammloipe – obě zhruba stejně dlouhé cesty se před Carlsfeldem spojí.

Zpevněná, jemně štěrkovaná cesta se pohybuje v blízkosti státní hranice a až k restauraci na Hennebergu nemá žádné vý-

razné výškové převýšení. Zbytek do Johanngorgenstadtu k hraničnímu přechodu s Potůčky potom výrazně klesá. Z části Johanngorgenstadtu zvané Jugel se nabízí nádherné výhledy na českou stranu, tvořenou vrcholy Zaječí hory, Plešivce, Blatenského vrchu, Klínovce a německého Fichtelbergu.

Po přejetí státní hranice a krátké exkurzi po vietnamských stáncích se vydáme doprava po státní silni-

Restaurace na Hennebergu

ci do Horní Blatné. Za lyžařským areálem a sjezdovkou (po levé straně stojí bývalý slavný výletní hostinec Dreckschänke) opouštíme státní silnici a po lesní asfaltce, cyklotrase 2009, pomalu stoupáme až k rozcestí na Bučinské cestě. Odtud nám již zbývá pouze sjezd doleva do Horní Blatné.

Délka nejdelší trasy, kterou si samozřejmě můžeme, jak uvádíme, několikrát zkrátit, činí asi 65 km. Samozřejmě není třeba se dr-

žet námi popisovaného směru, lze se vydat i směrem opačným nebo uvedené možnosti dále kombinovat, záleží pouze na vás.

Ani s občerstvením nemusíme během putování strádat. Možnosti se nabízejí na saské straně v restauracích v Hennebergu, Carlsfeldu a na Aschergeru, na naší straně v Bublavě, na Jelení a samozřejmě v Potůčkách a Horní Blatné.

Jiří Kuplík

Nádherný výhled z Jugelu na nejvyšší část krušnohorského hřebene

Letošní přebuzská pouť

Každý rok koncem srpna se už po mnoho generací koná přebuzská pouť. Katolická církev slaví 24. srpna svátek svatého Bartoloměje, je-
muž je zasvěcen kostel v tomto bývalém horním městě na hřebeni Krušných hor. Světec je totiž mimo jiné i patronem horníků.

Hubert Kunzmann (uprostřed) podává detailní informace o bývalé obci Rolava pomocí starých fotografií

Letos 26. srpna zavítalo na Přebuz zhruba 80 lidí. Někteří z nich do roku 1945/1946 žili na Rolavě nebo na Přebuzi, další se vystěhovali až v polovině 60. let. Ostatní pak jsou potomci bývalých obyvatel nebo přátelé českého Krušnohoří.

Již tradičně se dopoledne koná exkurze. Letos jí vedl Hubert Kunzmann z hessenského Hünfeldu, který už deset let studuje historii obce Rolava, odkud pocházejí jeho předkové. Přebuz byla dříve významným sídlem na hřebeni Krušných hor s více než 1 200 obyvateli,

pěti hostinci a více než 160 domy. Hubert Kunzmann vytvořil z fotografií jedné z částí obce koláž, jež působivě dokreslovala tehdejší osídlení. Na adrese <http://kunzmann.family/orte/sauersack-rolava/wanderung-sauersack/> najdete nejen fotografie z výše zmíněné koláže, ale i další zajímavé detaily o hledání stop v Krušných horách.

Protože v Přebuzi už není žádný sál ani společenská místnost, prezentoval dr. Petr Rojík v kostele hned po mši společně s Hubertem Kunzmannem své fotografie různých detailů nalezených v ruinách

Účastníci exkurze pro hostincem Gsell, který vyhořel v roce 1938

sklepů. Výklad k fotografiím byl stejně jako dopoledne poskytnut jak v němčině, tak v češtině, protože na pouť přišla i řada dnešních Přebuzáků. Do češtiny tlumočil dr. Rojík, který se na Přebuzi narodil a dnes žije v Rotavě.

Odpolední bohoslužba byla pro mnohé návštěvníky kostela, volajícího po renovaci, ale disponujícího dobrou akustikou, velice emocionálním zážitkem. Akustiku kostela využil i kraslický vikář Peter Fořt, který tuto česko-německou mši celebroidal svým zvučným hlasem. Nápomocny mu přitom byly i opět

funkční varhany, jež byly v minulých letech rozebrány a odborně vyčištěny a opraveny.

Pro bývalé obyvatele obce je tato pouť stále ještě jednou z mála příležitostí, při nichž se mohou osobně setkat a zavzpomínat. Přirozeně jich ale rok od roku ubývá. Proto je příjemné vědět, že i další generace jako například Hubert Kunzmann usiluje o to, aby historie těchto míst a jejich obyvatel neupadla v zapomnění.

Dieter Hüttner, Ulrich Möckel

**foto: Ulrich Möckel
překlad: Roman Kloc**

V okolí Přebuze si na historii můžete i sáhnout

Slavnostní mše v kostele sv. Bartoloměje

V sobotu 26. srpna se na Božím Daru uskutečnil 14. ročník Karlova kroku. Ten správný krok ke zdraví udělaly rekordní více než tři stovky účastníků. Úderem 11. hodiny přestalo pršet a za slunečného počasí vyrazili vyznavači nordic walkingu na trati 5 a 15 kilometrů. Pohodovou atmosféru a krásné sportovní výkony mnozí zvěrnici na pohlednici online a díky generálnímu partnerovi České poště poslali třeba své rodině či přátelům. Součástí doprovodného programu byl country festiválek s vystoupeními kapel Album a Sachsentrump z obou

stran hranice nebo kouzelnická show pro nejmenší. Pro sportovce byla připravena odborná poradna a stánky značek LEKI a Swix. Karlův krok také letos pomáhal, výtě-

žek ze startovného ve výši 12 000 Kč poputuje do Nemocnice Ostrov.

Poděkování patří všem účastníkům a hlavním organizátorům z Klubu Krušných hor, SSV Sayda a městu

Karlův krok

Boží Dar za pohostinnost. Kompletní výsledkový servis a fotogalerie z akce, podpořené z Fondu pro regionální rozvoj, naleznete na www.krokkezdravi.com.

Závody na kolečkových lyžích

O víkendu 2. a 3. září uspořádal LK Slovan Karlovy Vary na Božím Daru ve spolupráci s Wintersportclub Erzgebirge Oberwiesenthal a za podpory programu Euregio Egrensis závody na kolečkových lyžích a v běhu. Za účasti české reprezentace, německých závodníků a nejlepších závodníků dorostu tak proběhl první ročník Poháru Centrálního Krušnohoří.

Sobotnímu dopoledni, kdy se jel prolog na kolečkových lyžích, nepřálo počasí a hlavní kategorii mužů doprovodil déšť. Odpoledne, již za lepšího počasí, se běžel na Jahodové louce náročný kros. Podle výsledků z úvodních závodů se v neděli jel stíhací závod na kolečkových lyžích. V hlavních kategoriích zvítězili reprezentanti Martin Jakš z Dukly Liberec

a Petra Nováková z pořádajícího LK Slovan Karlovy Vary. Oba se stali držiteli krásného putovního poháru skleněné kolečkové lyže. Poháry věnovalo město Boží Dar a budou vystaveny do příštího roku na radnici.

Kladné reakce hlavně od závodníků a trenérů nám udělaly radost. Myslím, že první ročník Poháru Centrálního Krušnohoří na kolečkových lyžích se povedl a bude mít pokračování ve stejném termínu příští rok. Rád bych poděkoval vedení oddílu LK Slovan Karlovy Vary a Wintersportclubu Erzgebirge Oberwiesenthal, rozhodčím, pořadatelům, rodičům a sponzorům za výborně zorganizované závody. Výsledky jsou k dispozici na www.lkslovan.cz.

Miroslav Petrásek

foto: Kateřina Ondrová

Cenu vítězce kategorie žen Petře Novákové předával senátor Parlamentu ČR a starosta Božího Daru Jan Horník

Dolů do dolu – vítejte v hornické minulosti Krušných hor

Staletí nás dělí od zlatého věku hornictví v Krušných horách, ale i přesto nacházíme jeho stopy všude kolem nás. Stačí navštívit česko-saské pohraničí, které jako Montanregion Krušné hory / Erzgebirge usiluje o zápis na seznam Světového dědictví UNESCO. Také v září můžete

obdivovat vytrvalost a hornický um v hlubinách kolem Božího Daru nebo navštívit důl Mauritius na Hřebečné. Doporučujeme teplé oblečení, protože horníci 21. století sestupují do štol se stabilní teplotou 7 stupňů Celsia. Rezervace na www.dulmauritus.cz a www.stolajohannes.cz.

Čeští a saští hasiči cvičili společně

Na Božím Daru proběhlo 9. září cvičení hasičů z české i německé strany hor. Simulovalo požár na jedné z cest pod Klínovcem. Cílem cvičení byla dálková doprava vody

hadicemi a dovážení vody cisternami. Cvičení se zúčastnily jednotky hasičů z Božího Daru, Kovářské, Potůčků, Hammerunterwiesenthalu a Breitenbrunn.

Červená řepa – přírodní lék

Koncem léta dozrává červená řepa i na kopcích v Krušnohoří. Zejména na podzim je pak k dostání téměř všude na trhu. Lze ji dobře skladovat i ve sklepě. Její konzumace přispívá ke snížení krevního tlaku, je vhodná ke zkrášení pleti, vysoký obsah antioxidantů podporuje protirakovinné buněčné procesy v lidském těle. Řepa obsahuje také vlákninu podporující střevní peristaltiku a celkově přispívá k dobrému stavu organismu. Je prospěšná při onemocnění srdce a lidově napsáno „čistí“ krev. Červená řepa také obsahuje spoustu vitamínů (B, C) a minerálních látek (sodík, draslík, hořčík, železo) a červenofialová barviva nazvaná anthokyany, jež reagují nejen na teplotu polévky barevnou změnou, ale také i na různou kyselost roztoků jako přírodní indikátor.

Červená řepa je pomocník, doporučuje se pít šťávu ze syrové červené řepy smíchanou třeba s jablčnou, pomerančovou, mrkvovou nebo celerovou. Je vědecky pod-

loženo, že červená řepa má blahodárné účinky na celkový imunitní stav těla. A to věděly i naše babičky a my to znovu objevujeme. Zde přidáváme jeden z mnoha receptů.

Sirup z červené řepy

Suroviny: 1,5 kg červené řepy, 4 l vody, 2 kg cukru, pro oživení chuti můžeme přidat ananasovou či malinovou šťávu, 5 dkg kyseliny citronové

Postup: Syrovou řepu oloupe- me, nastrouháme a dáme vařit na 1 hodinu. Potom směs přecedíme přes plátno, přidáme cukr a ostatní přísady. Vše provaříme a ještě teplé plníme do sklenic nebo do láhvi a uchováváme v temnu a v chladu.

Součástí turistického potenciálu Karlovarského kraje je specifická regionální krušnohorská kuchyně. Jednou z aktivit SOŠ a SOU Nejde- k je v rámci odborné výuky sna- ha objevovat historické a kulturní kořeny, k nimž ty gastronomické náležejí. Spoluprací odborníků gas- tronomického oboru s učiteli i žáky naší školy a s pomocí sociálních

partnerů chceme přispět k dalšímu rozvoji společného česko-saského prostoru. Ověřování vašich receptů provádíme takřikajíc mezinárodně s dětmi i učiteli v rámci projektu Cíl 3 Kulinařské zážitky v Krušnohoří

společně se žáky BSZ Annaberg a kolektivem jeho učitelů.

**kolektiv učitelů oboru
Stravovací služby
SOŠ a SOU Nejde-
k upravit: Josef Dvořáček**

Radon na Bublavě

Předposlední prázdninový týden proběhlo soustředění Radonáků na Bublavě. Kvalitní zá- zemí jsme našli v rekreačním objektu Policie ČR (tímto Policii ČR děkujeme za jeho poskytnu- tí). Na místo jsme dorazili po své ose na kolech.

Hned následující den jsme se vydali k přehradě Muldenberg, o níž jsme se dozvěděli v srpno- vém Luftu. Jeli jsme po krásné stezce podél kanálu Flossgraben od sedla Mühlleiten. V dalších dnech jsme se pohybovali pře- devším běžecky v okolí Bublavy a musíme uznat, že zde je příroda

nádherná a malebná. Především výhledy z Aschbergu stojí za to. Dvakrát jsme zkusili rašelinové koupele v jezírku poblíž Vogtland areny. Voda byla krásně tmavá, ale citelně chladná. I přesto jsme zde něco naplavali. Po večerech jsme si užívali trochu kultury a také zá- bavy a nakonec jsme opět na ko- lech odjeli do svých domovů. Počasí nám po celý týden přálo, a tak jsme určitě dobře potrénovali na novou sezonu, která již brzy začne podzimními přespolními běhy.

**za TJ Radon
Jakub Šebesta**

Sbohem prázdniny, sbohem léto

Jak už to tak bývá, na co se těšíme tak dlouho, mám na mysli prázdniny, uteče nakonec rychleji než voda v potoce. I ty letošní utekly hodně rychle a nám nezbyvá než těšit se na ty příští. Avšak věřím, že jste si z nich a letního času odnesli mnoho pěkných zážitků jak z našich krásných Krušných hor, tak z dalších cest za přáteli, rekreací i poznáním.

Podívejme se na počasí uplynulých prázdnin optikou čísel a dat. Nejvyšší teploty byly 19. července (30,0 °C) a 1. srpna (34,2 °C). První srpnový den byl nejteplejším dnem tohoto roku, během nějž jsme dosud zaznamenali dva tropické dny. Během dvou prázdninových měsíců bylo 18 dní, kdy teplota vystoupala na 25 °C, a šlo tedy o takzvané letní dny. Pro srovnání – v loňském roce jsme neměli o prázdninách ani polovinu letošních letních dní a pouze jeden byl tropický. Letos bylo průměrně o 0,9 °C tepleji než loni a zasáhlo nás deset bouřek (proti loňským čtyřem). Ze 62 dnů prázdnin jich bylo celých 36 se srážkami. Od 1. července do 21. srpna trvalo velmi nestálé období, kdy se nevyšly více než tři dny beze srážek. Poznali to místní zemědělci, nedalo se usušit seno, pokud šlo o větší objem. I klempíři či fasádníci zateplující či jinak ošetřující zdivo domů, neměli z průběhu léta velkou radost. Až poslední dva týdny měly pravý letní charakter jak teplotně, tak i většinou dní beze srážek.

Vlhčí a teplejší průběh léta se odrazil na růstu hub, kterým se opravdu dařilo. Dá se tvrdit, že o prázdninách rostly všude, bez ohledu na nadmořskou výšku. Příznivě teplé počasí pomohlo i při dozrávání borůvek, krušnohorského modrého zlata, dozrály o 5 až 15 dní dříve a navíc byly nezřídka sladší. Stejně i na zahrádkách angrešty a rybízy.

V období od 21. do 23. srpna byly zaznamenány přízemní mrazíky, 22. a 23. srpna i ve dvou metrech nad zemí. Na horách v naší oblasti není přízemní mrazík v letním období až takovou výjimkou, avšak mít za sebou řadu přízemních mrazíků je spíše výsadou září nežli srpna.

Celkově se vegetace v průběhu července a srpna posunula notně kupředu. Mnoho rostlin a stromů má tak již náskok o 5 až 20 dní. A tak třeba jánské výhony na lípě, třešni nebo bříze jsou již zdřevnatělé a opatřeny pupeny, které se začaly tvořit i v místech stonku listu. Blíží se jedna z posledních fenologických fází, list dokončí svou úlohu a bude pupenem ulomen. Každopádně bychom se mohli dočkat, pokud bude příznivý i podzim, barevnosti listů při jejich opadávání a při sklizni zeleniny by naše úroda díky příhodným podmínkám nemusela být špatná. Co se týká hub, ty jistě porostou i nadále hojně až do zámrazu.

Ještě malá poznámka k našim opeřencům z řad stěhovavých. Špaček je již z našich končin pryč od přelomu července a srpna, vlaštovky se houfovaly od poloviny srpna a poslední týden prázdnin taktéž naše oblasti opustily.

Poslední, o kom se zmíním, jsou klíšťata. Letošní léto je v tomto ohledu podobné tomu loňskému. Počet klíšťat je shodný a jejich aktivita bude i nadále na stupni od 3 do 7. Tento parazit je ovlivňován pouze teplotou. Pakliže teplota spadne pod 2,5 až 3 °C, klíště ztuhne a přechází v tomto ztuhlém stavu do jara. Takže s nimi musíme nadále počítat od nejnižších poloh až po 1 000 m n. m. Jejich přítomnost lze omezit pravidelným sekáním trávníků. Trávník vysoký jen 25 až 40 mm je pro ně špatný z hlediska ukrytí před sluncem a suchem.

Co se týká září, nebude tak teplé jako to loňské, které bylo i stálejší. Je možno čekat proměnlivé počasí a občasné srážky. Bude i řada příjemných slunných a teplejších dní, přesto nám září několikrát připomene svou oblačností a srážkami, že už musíme počítat s neúspěšností času a podzim se k nám dostaví co nevidět se všim specificky příjemným i nepříjemným.

Mnoho krásných chvil v čase končícího léta a také nadcházejícího podzimu přeje

**váš větropravec
Rudolf Kovařík
foto: Jiří Kupilík**

Barvy léta

Nejen rozloučení s prázdninami bylo těžké

Krušnohorské vinobraní 2017

V sobotu 14. října se již podesáté v novodobé historii chystá v Horní Blatné tradiční Krušnohorské vinobraní a letos bohužel naposled. Ano, přátelé, opravdu naposled. A důvod?

Jak všichni jistě dobře víte, skoro celý svět zachvátila vlna „korektnosti“, kdo není korektní, není „in“, vlastně přestává existovat. Tato původně evropská vlna zasáhla Ameriku, doputovala do Austrálie a pomalu, vyjma pevné hráze islámského fundamentalismu, se šíří světem dál a dál. A tak jsme nemohli ani my, hornoblatenští vinaři, zůstat stranou dění a museli ve vší počestnosti vydat korektní prohlášení.

Celých dlouhých deset let jsme vám lhali, vodili vás za nos. Víno se v Krušných horách bohužel nikdy nepěstovalo a celá tradice, včetně historie, písní, památek, vinařské stezky, vinobraní nevyjímaje, je pouze vymyšlenou fikcí. My jsme se však na rozdíl od zavedené evropské praxe minulosti a severoamerické současnosti rozhodli symboly vinařství u nás nelikvidovat, nepálit, nebourat ani nepřejmenovávat, ale dát jim jinou, novou a pravdivou historii a tvář. Například kaplička sv. Anny postavená na památku místním vinařům Werneru Hanschovi a jeho

švagrovi, kteří na tomto místě na sv. Annu umrzli, když se vraceli z vinice nad trati s nákladem ledového vína, zůstává nadále stát jako kaplička sv. Anny, přestože podle historické skutečnosti zde oba pánové zahynuli o dvě stě let později na sv. Mikuláše, kdy se vraceli ze sklizně brambor. A tak bychom mohli dále pokračovat.

Brambory, ne víno, byly základní potravinou, která místní obyvatelstvo udržovala při životě. Ty brambory, které sem spolu s rudými bratry přivezl ze svých dobrodružných cest z Ameriky slavný Krušnohorec Karel May. Ostatně rudí bratři se zde ještě v nedávné době pokoušeli pěstovat celkem neúspěšně kde co, ovšem na víno, snad i díky včasné „Sametové revoluci“ bohužel nedošlo. Také naše pozdější snaha o vinařské využití Plešivce s pomocí finančních prostředků Evropské unie vyšla vniveč a přednost dostal neperspektivní lyžařský areál. Samozřejmě se omlouváme všem feministkám za nařčení z likvidace posledního zdejšího medvěda. Jeho pomník v Jindřišských skalách je totiž památníkem „syna lovce medvědů“, saského kurfiřta Jindřicha. I středověká vietnamská komunita s rýžovými políčky zavlažovanými Blatenským příkopem

je nepravdivá, jak všichni víme, Vietnamci přišli s naprosto jinými komoditami o několik století později. Bezesporu i údaje slavné kroniky Ochsendorfské jsou falzem, jako nakonec i kronika sama. Náš kraj neosídlili žádní potomci praotce Ópy Lufta, ani bratrů Monovoje s Trivojem, ale první přišli podle nejnovějších výzkumů arabští kočovníci, kteří zde zavedli chov ovcí, skotu, koní a velbloudů (i ty zde jistě s po-

stupujícím globálním oteplováním brzy uvidíme).

Takže co nabídneme příště? Ne víno, ale brambory, ne vinobraní, ale dokopnou. A na samotný závěr bych se chtěl s vámi rozloučit slovy prvního slavného multikulturního Krušnohorce v jedné osobě, Středoevropana Karla Maye, Američana Old Shatterhanda, Araba Kara ben Nemsího: „Howgh.“

Jiří Kupilík

Vzpomínky na minulost

Dožínky v Pstruží

Ač se nám v sobotu 2. září ochladilo a sluníčko nesvítlo, slunná nálada ve Pstruží přesto panovala. Vždyť „Dožínky“ jsou dobrým důvodem sejít se po prázdninách i dovolených a podělit se o zážitky s přáteli.

Krásný věnec plný slunečnic visící na stožáru vlajky byl vidět zdaleka a kouř z grilu nešlo přehlédnout. Stoly plné dobrot, třícetilový soudek vynikajícího „Karla“ a grilované uzené, kuřátko i bůček vytvářely tu správnou dožínkovou atmosféru. Kdo přišel, tak si to užil.

A už se těšíme a plánujeme říjnový Beerfest.

Ani a Petr Heranovi

AQUA
CENTRUM
AGRICOLA

AQUACENTRUM AGRICOLA SPORT & RELAX & WELLNESS

Moderní centrum vodních radovánek v srdci Krušných hor
Vás zve k návštěvě.

- krytý bazén 25 m
- dětský bazének s vodopádem
- Kneippův chodník
- tobogán
- finská sauna, infrasauna a parní box
- whirlpool
- letní terasa s lehátky
- wellness procedury
- suché uhlíkové koupele
- radonové koupele
- relaxační masáže
- parafínové zábaly
- Pilates, Bosu, Aquafitness
- Nordic Walking
- solná jeskyně
- kryokabina
- fitness a solárium
- kadeřnictví
- kosmetika
- kavárna

LÉČEBNÉ LÁZNĚ
JÁCHYMOV

LÁZEŇSKÉ CENTRUM AGRICOLA
T. G. Masaryka 403 | 362 51 Jáchymov
tel.: +420 353 836 000
e-mail: agricola@laznejachymov.cz

HOTEL & RELAX RESORT
JÁCHYMOV

www.aquajachymov.cz

www.laznejachymov.cz

www.resortjachymov.cz

**Ve výrobě
až 26 800 Kč měsíčně*
a obědy od 13 Kč.
Nemožné?
Ne ve WITTE!**

* průměrná mzda při zařazení do nepřetržitého provozu při odpracování dvou letních přestávek měsíčně

www.witte-automotive.cz

735 763 222

Spolek historie Vejprtska Vás srdečně zve do Galerie JA-RO
ve Vejprtech na výstavu:

**Vejprty známé i neznámé, aneb
to byste nevěřili, kolik u nás bylo hospod, hotelů,
restaurací, cukráren a jiných pohostinských
zařízení II. díl.**

Výstava starých pohlednic, fotografií, dobových materiálů a dalších historických
předmětů pohostinských zařízení. Tentokrát z Černého Potoka, Kryštofových
Hamrů, Nového Zvolína, Českých Hamrů, Loučného a skopčine v Hájce.

Výstava bude zahájena 9.9.2017 ve 13,30 hod. a potrvá do
14.10.2017

Otevírací:
Čt: 13,00 – 17,00 hod.
Pá – Ne: 11,00 – 17,00 hod.

Galerie JA-RO, Městská 69, VEJPRTY

OČNÍ OPTIKA
Marketa Tomková

POBOČKA LOKET
Měření zraku
Aplikace kontaktních čoček
T. G. Masaryka 24/52, Locket, Tel.: 799 516 695
Po-Pá 9:00-17:00
So 9:00-12:00

POBOČKA SOKOLOV
Sokolovská 1621, Sokolov, Tel.: 352 669 406
Po-Pá 8:00-17:00

www.optika-tomkova.cz
optika-tomkova@seznam.cz

 Instagram facebook

LESY JÁCHYMOV
PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

**SPRÁVA LESŮ
MĚSTA JÁCHYMOVA**

MYSLIVOST
❖ poplatkový lov jelení zvěře

NÁKUP A PRODEJ DŘEVA

PILAŘSKÁ VÝROBA
❖ certifikované stavební řezivo
❖ paletové přílepy
❖ řezání střešních krovů na zakázku
do délky 10,5 m
❖ pořez na zakázku

MĚSTSKÉ LESY, Mathesiova 209, 362 51 JÁCHYMOV
tel.: **353 811 211**, fax: **353 811 221**

STŘEDISKO PILAŘSKÉHO PROVOZU
Dvořákova 999, tel.: **731 111 784**

**HORSKÝ STATEK
ABERTAMY s. r. o.**

vás zve k nákupu vlastních farmářských
produktů a výrobků do prodejny
v Abertamech, Farní 28

Nabízíme
sýry z ovčího, koziho a kravského mléka,
mezi nimiž jsou výrobky oceněné jako
regionální potravina a biopotravina roku,
lahvové vysokotučné
kravské mléko, máslo
a také čerstvé hovězí,
vepřové a jehněčí maso
z vlastního chovu.

Otevírací doba: PO-ČT: 10-15; PÁ, SO 8-17; NE: 10-15 hod.
Tel: 602 455 329 / e-mail: vlasta.jerabkova@farmazvirat.cz

**BYLINKÁRNA
JÁCHYMOV**

Reprezentativní prodejna bylinných
a řemeslných výrobků Krušných hor

 Bylinkárna Jáchymov
www.krusnohorskaapatyka.cz • nám. Republiky 131, 362 51 Jáchymov

KOMINICTVÍ

Kruták

Tel.: 608 318 420

E-mail: kominy@2jk.cz

- ČIŠTĚNÍ
- VLOŽKOVÁNÍ
- PORADENSTVÍ
- OPRAVY KOMÍNŮ
- POVINNÉ KONTROLY

apartmány ENGADIN BOŽÍ DAR

APARTMÁNY NA BOŽÍM DARU

BOŽÍ MÍSTO PRO SPORTOVCE

PRVOTŘÍDNÍ ZÁZEMÍ PRO KVALITNÍ TRÉNINK

- pro jednotlivce i velké týmy
- profesionály i rekreační sportovce
- trénink a relaxace ve vysoké nadmořské výšce

CYKLISTIKA • BĚŽECKÉ LYŽOVÁNÍ • BĚH

RELAXACE • REGENERACE

HORSKÁ CYKLISTIKA • SKIALPY • SJEZDOVÉ LYŽOVÁNÍ

VYMĚŇTE BRÝLE

DIOPTICKÉ **ZA SLUNEČNÍ**

K laserové operaci očí luxusní sluneční brýle ZDARMA.

- Odstranění dioptrií laserem
- Operace šedého zákalu femtosekundovým laserem
- Operace zeleného zákalu
- Implantace nitroočních čoček
- Léčba sítnice
- Operace rohovky
- Estetické oční zákroky

VŠECHNY OČNÍ OPERACE NYNÍ I NA SPLÁTKY!

telefon: 733 594 993
www.ocnimpc.cz
www.facebook.com/ocnimpc

OČNÍ KLINIKA NEMOS

Výstava Abertamské rukavičkářství
Ausstellung Aberthamer Handschuhmacherei

***/**1.+2.7., 22.7., 12.8., *26.8., 9.9., *30.9., 14.10.**
***28.10., 4.11., *18.11., 2.12., *16.12.2017**
13:00 - 17:00

* Ukázky výroby rukavic / Handschuhherstellungsvorführungen
** Abertamská pouť / Aberthamer Fest

Městský úřad Abertamy / Gemeindeamt Abertham
Skupiny i mimo otevírací hodiny po předchozí dohodě na:
Gruppen auch ausserhalb der Öffnungszeiten nach vorheriger Absprache unter:
728 550 146, rudalo@seznam.cz

TRUHLÁŘSTVÍ DORAZIN ABERTAMY

Vám nabízí

Srubový nábytek a dřevostavby z kulatiny

Dřevěné sochy motorovou pilou

www.truhlarstvi-dorazin.cz

Kontakt:

Sokolská 406

362 35 Abertamy

tel.: +420 725 891 545

e-mail: dorazin.truhlarstvi@seznam.cz

Darujte pololetní předplatné
MĚSÍČNÍK KRUŠNÉ HORY - ZÁPAD
Za 300 Kč každý měsíc
ŘÍJEN až BŘEZEN
barevné svědectví z Krušných hor a okolí
poštou na doručovací adresu v ČR
Objednávky pro Vaše blízké zašlete:
herzgebirgeluft@seznam.cz

KRUŠNOHORSKÝ LUFT o.p.s.
Komenského 299, 362 37 Horní Blatná

Takto vypadala účetní uzávěrka před 6000 lety.
To by dnes asi neprošlo.

Účetní a daňová kancelář Věry Malimánkové
Vám zpracuje účetnictví, daně a mzdy tak,
aby to prošlo!

Věra Malimánková
II. odboje 194, Horní Blatná
353 541 771; 728 479 709; vm@fias.cz

TRUHLÁRNA KAŠPAR.CZ – NEJSME PLÁTCI DPH
VYRÁBÍ: OKNA, DVEŘE, ZÁRUBNĚ, SCHODY, NÁBYTEK AJ.
MOŽNOST POŘEZU VLASTNÍ KULATINY
MEINLOVA 188, PERNINK, T-353 892 383 • M-723 331 711